

DOMOLJUB

Izba je vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Splet in doplet se pošiljajo: Uredništvu Domoljuba*, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. Naročnim, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Štev. 30.

V Ljubljani, dne 23. Julija 1908.

Leto XXI.

Med zadrugarji na Nemškem.

(Dr. Krek.)

Majnc, 11. julija.

Nemška državna zadruga zveza je imela te dni v brhkem majnskem mestu ob Reni lep praznik, petindvajsetletnico svojega življenja. V goste smo prišli tudi Avstrijci: od češke praške zveze, ki ima nad 1400 zadrug, direktor Sedlak in svetnik Blažek, od nemške praške, brnske in šleske načelniki in ravnatelji; štirje smo pa zastopali dunajsko splošno zvezo. Ni šala, kar so nasejali Nemci na zadrughih tleh. V njihovi državni zvezi je sedaj 41 zvez, 73 osrednjih prodajalnih in nakupovalnih zadrug (gospodarskih zvez), 18 tisoč zadrug in nad poldrug milijon zadrughnikov. Osrednje zveze so imele leta 1907 4798 milijonov mark prometa. V posojilnicah je bilo vloženih nad 1400 milijonov mark; mlekarne so sprejele 1881 milijonov kil mleka.

V Avstriji imamo v splošni zvezi nekaj nad 5000 zadrug. Seveda mlajši smo in v težkih razmerah živimo. V svojem pozdravnem govoru sem v imenu avstrijskih tovarišev povdarjal zlasti dve stvari: Nemci imajo narodno domala edino državo, pri nas pa ne. In na Nemškem se upravni uradniki (pri okrožnih uradih itd.) dejanski vdeležujejo zadrughnega življenja. Sodelujejo v odborih ali nadzorstvih; več jih je, ki stoje zvezam na čelu. Pa išči pri nas kakega okrajnega glavarja ali celo vladnega svetnika, ki bi se spustil tako daleč. Vsi še pomnimo Heina in njegovo blaženo delo v naši deželi. Vkljub temu pa stalno in čvrsto napredujemo. Imamo se res mnogo naučiti na Nemškem glede na zadrughništvo, a tudi Nemci ne bi se brez koristi vrnili domu, ko bi prišli gledat, kako delamo. Zlasti me je navdajal ponos,

ko sem videl, da se zaupanje, ki ga imajo zadruge do naše Zadrughne zveze in njihova zvestoba moreta častno meriti z nemškimi razmerami.

Zadrughni zakon je na Nemškem že dlje časa prenovljen; pri nas ga šele kuhajo neke v pravosodnem ministrstvu. To je seveda za nas velika ovira. Še nekaj! Častni predsednik zadrughnemu shodu v Majncu je bil hesenski vladar, veliki vojvoda. Vedel se je res po domače; občeval je z zborovalci kot tovariši, ki ga ravno tako zanimlje shod kot zadrughnega kmeta. Brez ovinkov moramo priznati: Na Nemškem se vladarji in vlada resno drže načela, da ima v trdnem kmečkem stanu država največjo oporo. Zabučalo je po dvorani, ko se je izrazila misel, da so tudi avstrijski zadrughniki prepričani, da daje zadrughništvo edinost in moč. Zlasti tisti, ki sredi narodnih bojov na zadrughnem polju skupno delujejo; in sicer skoraj da samo tu. Na skupno delo jih kliče zavest, da je temelj državnemu in narodnemu življenju svoboda in kruh. Oboje jim pa zagotavlja samo čvrst, po svoji samostojni volji z zemljo zvezani kmečki stan. Ljudskemu zastopniku sicer niso mar odobravanja in čestitke; a vendar je veselo znanje, da je veliki vojvoda izražene misli toplo odobral. Hesenski nadvojvoda je pač daleč od slovenskih tal; a nekaj njegovega kmečko-zadrughnega duha naj bi imeli vsaj naši politični uradniki.

V glavnih mislih sem se pri zadrughnem shodu samo preveril, da hodimo prav, in da so načela, ki na njih izkušamo utrditi naše zadrughništvo, neizpodbojna. Samo tri stvari naj omenjam:

1. Zadrughništvo naj se ne meša v politiko. Na Nemškem je vsled tega mogoče, da so v splošni zvezi protestantje in katoliki, zadruge iz najrazličnejših pokrajin, osebe raznih strank. Ko smo začeli pri nas snovati zadruge, sem venomer priporočal,

naj se tudi liberalci sprejmejo v odbor in nadzorstvo. Neumna preziralna politika, ki je takrat vse nas z viška dol gledala kot zmedene, nevedne, šemaste ljudi, ki ne morejo nič narediti, je liberalce odvrnila, da niso hoteli k skupnemu delu. Morda se zmodre sedaj. Če ne, bomo še čakali, a zopet vedno in vedno oznanjali, da zadrughništvo ne sme imeti s političkim strankarstvom nobene naravnostne zveze.

2. Samostojna vzajemna pomoč je več nego deželna ali državna. Zadruge, ki vise samo na podporah, izgube pravega duha. Morda napravijo kaj koristnega, toda poglavitnega uspeha, organizacije, zmisla za napredek na lastnih nogah, samozavestnega samoupravnega življenja ne ustvarjajo. Pač tudi podpore! A ne kot prva, ne kot najvažnejša reč. Veliko zadrughne moči se imamo zahvaliti mi zlasti temu, ker smo si morali sami kopati pot, z lastno glavo in lastnim žepom. Boljše nič, nego da bi nam podpore vzela samostojno, v lastni odgovornosti temeljujoče delo in iz organizacij svobodnih, neupogljivih mož napravile zveze lačnih beračev. To načelo se je tudi na Nemškem sijajno izkazalo.

Zadruge morajo imeti v svojem delu popolno samostojnost; v skupnih stvareh pa se morajo brezpogojno držati zveze. Zadruga, ki zavoljo trenutnega dobička hodi svoja pota, se lahko bridko ureže. Nemčija ima takih zgledov. Zlasti v denarnem izravnavanju je treba edinosti, ki jo zagotavlja samo zvestoba do Zveze. Zadruge so le tedaj varne v svojem razvoju, če imajo močno zvezo, in če se je tudi drže. Vsak dan nas bo čimdalje bolj prepričal, da so načela, ki jih zastopa naša Zadrughna zveza, res prava in tudi tiste zvezice, ki jih je rodila malotna politika, bodo to spoznale.

Pomanjkanje krme.

Iz kranjske okolice, 13. jul.

Kmet pozna sedaj samo eno politično vprašanje — pomanjkanje krme, oziroma kako z manjšo izgubo spravi svojo živino v denar.

Najprej moramo priznati, da so 'se vlada in oni krogi, ki pri pomožni akciji v prvi vrsti vsled svojega javnega stališča pridejo v poštev, dovolj hitro obrnili in storili, kar je v prvem trenutku bilo mogoče. Ne čudimo se, ako se v naglici ni moglo računati z vsemi okoliščinami, katere je treba uvaževati, če se hoče sedaj kmetu le nekaj pomagati.

Dela se na to, da se priskrbi gospodarjem potrebne krme, in sobotni »Slovenec« je prinesel poročilo, da se je že naročilo 4000 vagonov mrve. Koliko je to — 4000 vagonov? Na vsak vagon se redno računa 10.000 kil, to je 100 kvintalov ali približno 200 centov. Potemtakem bi bilo to $4000 \times 200 = 800.000$ centov. Prišlo bi torej na vsako okr. glavarstvo kakih 70.000 centov. Nekaj bi to bilo, toda od daleč ta množina mrve ne pokrije primanjkljaja, če se pomisli n. pr., da se je samo v eni preddvorski občini navozilo samo prve mrve za 20.000 centov manj kakor druga leta, in se pri tem še ne všteta odpadke na detelje in slami in otavi. Brez dvoma pa je bila po mnogo drugih krajih Kranjske senena letina še slabša, kakor v kranjskem glavarstvu.

S tem smo hoteli le opozoriti, da je sploh veliko vprašanje, če bi se moglo dovolj mrve dobiti, ker sosednje dežele, razun Koroške, so vse tudi trpele vsled suše. Drugo vprašanje — je cena. Da mrva ne bo poceni, ako se bo dobivala iz Galicije, je umevno. Računati moramo, da bo de stalo sto kil 8 do 10 kron ali celo več. Naredimo račun, koliko dobička bo imel kmet, če bo plačal stari cent po 6 kron. Odrastlo živinče potrebuje na mesec šest centov krme, kar bi stalo 36 K. Zimsko krmiljenje računamo od začetka novembra do konec aprila — prav za prav še čez — torej šest mesecev. Živež za eno žival skozi šest mesecev bi veljal 6×36 kron, kar znaša 216 kron. Tu je zopet veliko vprašanje, ali se bo to splačalo? Ali bo, recimo, vol spomladi vrgel res 216 kron več, kakor bi sedaj dobil zanj?

Ravno ta strah, da o svojem času sploh mrve ne bo dobiti ali pa za ogromno ceno, priganja kmetovalce, da gonijo cele črede živine na sejme.

Ravnokar sem dobil poročilo s sejma v Kranju od ponedeljka, 13. julija. Prodal se je pital vol, 12 centov težak, za 350 kron; prodan ni bil torej niti po 30 K cent, dočim se je meseca marca taka žival prodala še po 21 glđ. celo 22, tako da je vrgla 72 glđ. več. Sicer pa je bil kup po 13, 14 na vago; za plemeno živino pa sploh ni bilo kupca. Prišlo pa je že mnogo mesarjev s Solnograda in celo z Bavarskega.

Iz vsega tega sledi:

1. Kmet bo gledal, v katerem slučaju bo imel manj izgubę, če proda živino

ali če kupi mrvo. Ako se cene živini količkej držijo na površju, ne bo kazalo na veliko draginjo krme kupovati, pač pa, če bi cene šle še navzdol.

2. Na vsak način se bo moralo veliko živine prodati; kmet bo svoje storil, če se tudi svari, naj ne prodaja; saj bo moral prodati.

3. Kupcev na sejme! Ne samo mrve, tudi kupcev je treba, in za sedaj je to zadnje bolj važno, kakor pa mrva, ki itak hitro ne bo došla. Mi imamo veliko domačih trgovcev z živino. Če pridejo iz Solnograškega in Bavarskega kupci k nam, da odnesejo dobiček od slovenskih žuljev, zakaj bi ne mogli naši trgovci na Solnograško in Bavarsko? Posebno po Gorenjskem je veliko brihtnih mož, ki že sedaj trgujejo na Koroško, zakaj bi se ne okorajžili in šli naprej na Nemško? Priložnost je lepa, da se kaj zasluži. Če ima kdo dobiček od naše nesreče, naj jo ima domačin in ne tujec!

In če drugače ne bo, je še neka druga pot. Na Württembergem imajo nakupovalne zadruge. Enega pošljejo v Avstrijo, da nakupi večjo množino živine, katero si gospodarji med seboj razdele. Živina je tam v obče mnogo dražja kakor pri nas. Ali bi ne mogli mi zasnovati letos prodajalnih zadrug za živino?

Političen pregled.

DRŽAVNI ZBOR.

Prošnje za podpore in predlogi.

Poslanec Demšar je vložil predlog za državno podporo posestnikom v Lesničnem, občina Križe, katerim je gozdni požar napravil osem tisoč kron škode. — Poslanec Grafenauer in tovariši so se potegnili za pravice koroških Slovencev in interpelirali o nastopu uradnikov na državnem kolodvoru v Celovcu, ki niso hoteli odposlati knjig s slov. naslovi. — Posl. dr. Benkovič je v seji, v kateri se je obravnavalo o žganjarini in točarini, stavil sledeče samostojne predloge: 1. odpraviti se mora posebna točarina od točenja in prodaje na drobno žganjih pijač. 2. dovoli naj se davka prosto kuhanje žganja za hišno potrebo tudi onim posestnikom, ki na drobno (v množinah pod 56 litrov) prodajajo svoje v lastnih vinogradih pridelano vino, oziroma sploh posestnikom, če tudi trgujejo na drobno ali debelo z žganimi pijačami ali jih točijo. 3. da se sme pretrgati doba, ki je dovoljena za kuhanje žganja za domačo rabo. 4. da se sme kuhati žganje za domačo potrebo iz lastnih pridelkov tudi s tujo pripravo in na tuji zemlji. 5. da se sme množina žganja, dovoljena za eno leto, izkuhati šele v enem prihodnjih let, ako se žganje ni moglo kuhati zavoljo slabe letine ali drugih važnih vzrokov.

Poslanci Gostinčar, dr. Benkovič in tovariši so predlagali, naj se uredi službene razmere železničarjev, posebno delavcev in čuvajev na progah in postajah,

za katere naj se določi stalno nameščenje. — V imenu »Slovenskega kluba« je zahteval dr. Šusteršič pri ministrskem predsedniku Becku, poljedelskem in finančnem ministru nujno in izdatno podporo po suši prizadetim kmetovalcem. Poljedelski minister dobi v ta namen od finančnega ministra tri milijone kron. Deželne vlade dobe od osrednje vlade nakazane gotove vsote, in deželnih vlad dolžnost bo, v sporazumu s kmetijskimi društvi razdeliti denar, oziroma nakupiti seno.

Skrb za kraške vode.

Poslanci Gostinčar in tovariši so predlagali v zbornici, naj ukrene vlada vse potrebno, da se čim preje uravnajo pritoki in odtoki v cerkniški in planinski dolini in druge kraške vode. Predlog so odkazali poljedelskemu odseku. Obširnejše je poročal o vodah na Krasu češki poslanec Hrasky. V svojem poročilu našteva vsa potrebna dela, ki jih mora vlada izvršiti v obrambo in izboljšanje zemljišč. Ta so: 1. planinska dolina s 1170 ha; (en hektar je približno štiri johe); 2. cerkniška dolina s 3650 ha; 3. loška in starotrška dolina s 1260 ha; 4. Pivka s 4100 ha; 5. krška, račenska, lučenska, dobrepoljska, struška, doberniška, temeniška in druge doline s 10.260 ha; 6. kraji ob Kolpi, v ribniški in kočevski dolini z 10.100 hektarov; 7. kraji ob Reki na Notranjskem z 2100 hektarov; 8. kraji ob Idriji z 865 ha; 9. vipavska dolina s 615 ha. Skupaj je na Kranjskem do 40.000 (štirideset tisoč) hektarov rodovitne zemlje, ki bi se izboljšala, če se izvrše naprave za odvajanje vode in namakanje zemljišč. V svojem poročilu nasvetuje še sledeče: I. Vladi se naroča, naj poskrbi, da izkušeni veččaki naredo načrte za odvajanje voda, izboljšanje zemlje in uporabo vodnih moči v notranjskih in drugih kranjskih dolinah. — II. Vladi se naroča, da uredi urade, ki naj preiščejo vse kraške doline in kotline. Obe prošnji je zbornica sprejela. Upati smemo, da se kmalu izvrše potrebna in zelo koristna dela.

Interpelacija o pokvarjenem mleku.

Poslanec dr. Hočevar in tovariši so vložili na železniškega ministra Derschatov interpelacijo radi pokvarjenja mleka na železnici. Mlekarna v Št. Lovrencu je namreč pretečeno zimo in pomlad pošiljala mleko v Trst, Reko in Opatijo. Mleko je bilo v zaprtih vrčih. Mleko so napolnjevali iz ene in iste posode, in zato bi moralo biti v vseh vrčih iste kakovosti in imeti isto množino tolišče. Odjemalci pa so se začeli pritoževati, da ima poslano mleko premalo tolišče in da jim je došlo posneto. In res je bilo vrnjeno mleko včasih skoro popolnoma posneto; v nekaterih vrčih je manjkalo 3 do 4 litre mleka. Pokvarjenje mleka se je izvršilo med prevozom, torej na železnici. Mlekarna je vložila pritožbo na c. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu, ki pa je odgovorilo, da se pokvarjenje mleka z vodo ni moglo zgoditi na železnici. Stvar se je vlekla še dalje. Mlekarna je bila tožena zavoljo pokvarjenja živil, toda oproščena pri c. kr.

okrajni sodnji v Trebnjem, dne 16. junija t. l. Imenovani poslanci so stavili torej vprašanje: Hoče li železniški minister ukreniti glede nerednosti pri prevažanju mleka po c. kr. dolenski železnici najstrožjo preiskavo in odrediti, da se povrne mlekarnam storjena škoda?

Volitev delegatov.

Po zakonu so tudi letos volili 40 članov za delegacije, ki sklepajo o skupnih avstrijskih in ogrskih stvareh. Največ jih je iz Češkega, namreč 10. Izmed Slovencev so izvoljeni državni poslanci: dr. Korošec, dr. Šusteršič in Fon; namestnika pa sta dr. Krek in dr. Gregorčič.

Odstop ministra Pradeja.

Nemci na Češkem so priredili kakih 10 shodov, kjer so tarnali, da se jim slabo godi med Čehi. Na shodu v Libercu so zabavljali čez ministra Pradeja, češ, da nič ne dela za koristi Nemcev na Češkem. In ker ni nihče nasprotoval tem napadom in ni zagovarjal ministra, je Prade odstopil. Nekateri časopisi celo pišejo, da odstopi vse ministrstvo, če ne vsi, pa vsaj: finančni minister Korytowski, naučni minister Marchet in dr. Klein. Nemške stranke imajo pač mnogo preveč generalov, ki bi zelo radi zasedli ministrske »stolčke«.

Železničarji.

Minister Derschatta povdarja, da se je določilo za železničarje osem milijonov kron. Izprva je zahteval okrog deset milijonov kron, da bi nekaj dobili tudi uradniki. To se zgodi prihodnje leto, sedaj se zvišajo plače le nižjim uslužbencem. Izboljšati hoče v prvi vrsti priklade za ponočno službo in posebna opravila. V ta namen porabi okolu tri milijone kron. Zviša tudi odškodnino za službeno obleko. Nekaj nad dva milijona kron se porabi za boljše dnevne plače. Uslužbenci dobe več prostih dni in dopusta. Uradniki šestega in sedmega razreda bodo prejeli enake plače kot drugi državni uradniki šestega in sedmega razreda.

Podpredsedniško vprašanje v državnem zboru.

Število podpredsednikov je treba pomnožiti, ker so seje večkrat zelo dolge, in je mučno za predsednika in oba podpredsednika, poslušati in voditi dolge in časih burne razprave. Drugič je pa treba vpoštovati to, da so v predsedstvu zastopane le tri večje stranke: nemški krščanski socialci, Čehi in Poljaki. Manjše skupine pa nimajo nobenega podpredsednika. V poštev pridejo Malorusi, Jugoslovani, Rumuni in Italijani in socialni demokrati. Poslanec dr. Korošec je med živahnim odobravanjem povdarjal, da imajo slovanske stranke v zbornici večino, čeprav sedi večina nemških ministrov na ministrskih sedežih. Danes imajo Nemci v predsedništvu predsednika in Slovani oba podpredsednika. Ako pa se izvolita samo dva nova podpredsednika, dobe neslovani večino v predsedstvu. Torej je povsem opravičena zahteva, da manjše slovanske stranke

dober tudi enega podpredsednika. Manjši narodi so v vedni nevarnosti, da jih večje stranke potisnejo ob steno. Le če imajo zastopnika v predsedstvu, imajo upanje, da jim je zagotovljena svoboda besede proti mogoči zlovolji večjih strank. Zbornica je skoraj soglasno sklenila, da se izvolijo trije podpredsedniki. Nekateri listi poročajo, da postane zbornični podpredsednik naš poslanec Pogačnik. O tem se bo glasovalo pa šele v jeseni.

Velike zmešnjave v Turčiji.

Na Balkanu vedno bolj vre. Vedno hujše reči se gode v Makedoniji. Zadnje dni je v monastirskem okraju oropal podmajor Niazi z mnogo vojaki, uradniki in drugimi Turki bataljonsko blagajno in zalogo orožja in nato pobegnil v Režno. Zasedoval ga je sicer general Šemši paša, katerega so pa na pohodu ustrelili. Kje tiči vzrok teh žalostnih razmer? Turška vlada je mnenja, da so morilci in dezertjerji »mladoturki«. Ti prineso iz raznih evropskih držav nekaj misli o državni ustavi, o spremembi volitev in raznih drugih presnovah. Toda njihovi pojmi so precej zmedeni. Povod uporom pa niso toliko »mladoturki« kot drugi, ki jih vlada zove narodnjake, to so častniki in drugi odlični krogi. Častniki zahtevajo ustavo. Tako so pred kratkim častniki 3. armadnega zbora zahtevali, da se hitro uvede svoboda in ustava. Iz Plevne pobegli podmajor Niazi je pisal prvemu tajniku turške vlade, da se mora izpeljati na Turškem svoboda in ustava. Mogočno je tudi veliko turško narodno gibanje, ki hrepeni po slavi in moči prejšnjega silnega mohamedanskega cesarstva. Pristaši tega gibanja zlasti uspešno delujejo v Perziji in posebno živahno v Trinopoliju. — V resenskem in ohridskem okraju so mladoturki gospodarji. V Ohridi se jim je pridružilo tudi vojno sodišče. Sultan odpošlje Sukri pašo, artiljerijskega nadzornika solunskega armadnega zbora, da zaduši vstajo.

Izobrazbl.

DR. FRANCE PREŠEREN.

1. Njegovo življenje.

O Vrba! srečna, draga vas domača, kjer hiša mojega stoji očeta.

Prešerna pozna vsak bravec »Domoljuba« vsaj po imenu. Zlasti v zadnjih letih se je ob priliki stoletnice njegovega rojstva in ob odkritju njegovega spomenika v Ljubljani pisalo veliko o njem po vseh slovenskih listih. Knjižica »Slava Prešernu!«, ki obsega pesnikov životopis z mnogimi slikami in pesmimi, se je razdelila v več krajih med šolsko mladino. Zato podamo tukaj njegovo življenje le v glavnih obrisih.

France Prešeren se je rodil dne 3. decembra leta 1800 v Vrbi na Gorenjskem blizu sedanje železniške postaje Žerovnica »pri Ribiču«. Ni ga izobraženega Slo-

venca, ki bi bil v Vrbi in bi si ne bil ogle dal njegove rojstne hiše z vzdano spominsko ploščo. Prešeren je torej ožji rojak svojega najboljšega prijatelja, tri leta starejšega Matije Čopa, ki je bil velik učnjak-jezikoslovec. (Govoril je 19 jezikov.) Čop je utonil leta 1835 pri kopanju v Savi, in Prešeren je pel o njem po pravici: »Čop, velikan učenosti! Ti si zaklade duhá Krêzove bil si nabral.« Njegova daljna sorodnika sta tudi msgr. Tomo Zupan, prejšnji prvomestnik »Družbe sv. Cirila in Metoda«, in po mnenju nekaterih najboljši sedaj živeči slovenski pisatelj, župnik Fr. S. Finžgar, doma na Breznici poleg Vrbe. Prešernov rojak je bil tudi umrlí knezoškof Pogačar. Omenim te može radi tega, ker sem mnenja, da rojstni kraj in njega prebivalci ter predniki mogočno vplivajo na vsakega človeka. A radi tega naj nikdo ne obupa, češ: Iz mojega rojstnega kraja pa ni izšlo nič slavnih mož. Kdo pa je vedel pred 80 leti za Vrbo?

Študiranje je omogočil Prešernu — kakor tolikim slovenskim kmečkim mladenci — duhovnik. Prešernov stari stric Jožef, župnik v Kopanju, je vzel sedemletnega dečka k sebi ter ga poslal pozneje v ljudsko šolo v Ribnico. V Ribnici, pravijo, se je navzel Prešeren dovtipnosti, po kateri se odlikujejo zlasti njegovi »Zabavljivi napisi« in »Zabavljivi sonetje«. A mnogo šaljivosti je prinesel že s seboj od doma — saj je znano, da v zavtipnosti tudi Gorenjci niso zadnji. Gimnazijo je obiskoval v Ljubljani. Dobil je navadno koncem leta drugo darilo, dočim je dobil prvo darilo Anton pl. Scheuchenstuel, ki je bil pozneje tudi srečni Prešernov tekmeč v ljubezni. Ta njegov součenec je bil namreč pozneje soprog Primicove Julije, katero opeva Prešeren v »Sonetnem vencu«. V jeseni leta 1822 se je podal Prešeren na Dunaj študirat pravo, od koder se je povrnil leta 1828 kot doktor. Preživel se je na Dunaju z ustanovo župnika Knafla, katero uživa še dandanes vsako leto 32 vseučiliščnikov iz Kranjskega, s podporami strica Jožefa in s poučevanjem. Njegov učenec je bil grof Turjaški, znan kot slaven nemški pesnik pod imenom Anastasius Grün, kateri je imel preje spomenik v Ljubljani kot pa Prešeren, dasi je preživel Prešerna za več let.

Kdaj je začel Prešeren zlagati pesmi, ne vem. Sam pripoveduje, da je pokazal na Dunaju zbirko pesmi učenjaku Kopitarju, svojemu poznejšemu nasprotniku, ki se je pa o teh pesmih izrekel prav neugodno, vsled česar jih je pesnik vrgel v oženj. Prva Prešernova pesem, ki je izšla v »Ilirskem listu« 12. januarja 1827, je »Dekletom« z anim koncem:

»Fante 'zbiraš si prevzetna,
se šopiriš, ker si zala;
vari, vari, da priletna
samka se ne boš jokala.«*)

Po dokončanih študijah se je vrnil Prešeren v Ljubljano leta 1828 ter je služil dve leti in pol brezplačno pri tedanji

*) Pesmi so citirane po izdaji L. Pin-tarja iz leta 1901.

c. kr. komorni prokuraturi. Nato je bil 14 let koncipijent pri odvetniku dr. Chrobatu v Ljubljani, očetu pisateljice Lujze Pesjakove. V Ljubljani je spoznal tudi že omenjeno Primicovo Julijo. Živel je tu v precej skromnih razmerah, tako da je bil nekoliko zadolžen, ko je prišel leta 1846 za odvetnika v Kranj. Skoro 46 let je bil torej že star, ko je postal samostojen. Spominska plošča kaže v Kranju hišo, kjer je stanoval Prešeren dve leti in pol, od 18. avgusta 1846 do prerane smrti dne 8. februarja leta 1849 v starosti 48 let. Pokopan je na lepem pokopališču mesta Kranj blizu pesnika Simona Jenka.

2. Prešernove pesmi.

»Kdor jih bère, vsak drugači
pesmi mōje sodi;
eden hvali, in spet drugi vpije:
»Fej te bodi!«

Jaz pa tēbi sami, draga, žēlel
sem dopasti,
drugih nisem prašal, kaj se njim
po glavi blodi.«

Proti koncu svojega življenja je zbral Prešeren svoje pesmi, katere so bile izšle v raznih listih ali pa v posebnem natisu, ter jih izdal koncem leta 1847 v 1200 izvodih. Do njegove smrti se je prodalo samo 350 izvodov. V prihodnjih letih nova izdaja Prešerna ni bila potrebna, in Prešeren je postal skoro pozabljen, dokler ni leta 1866 pokazal Stritar Slovincem, kakega pesnika imajo. Stritar je izdal novo Prešernove pesmi ter spisal obširen uvod o pesnikovem življenju in njegovih delih. Od takrat se je zanimanje za Prešerna močno povzdignilo, in dosedaj je izšlo, kolikor je piscu teh vrstic znano, že šest izdaj Prešernovih pesmi (izdaja leta 1847, Stritarjeva, Fischerjeva, ilustrirana in ljudska izdaja Pintarjeva ter Aškerčeva. Danes se dobi vezano izdajo Prešerna za 1 K 40 h.)

Kaj je nameraval doseči s svojimi pesmimi, je izrazil v pesmi »Strunam«, ki jo je postavil na prvo mesto v svoji zbirki:

»Strune, milo se glasite,
milo, pesmica, žaluj:
srca bolečine skrite
trdosrčni oznanuj:

Kāk bleđi mi mōje lice,
kāk umira luč oči,
kāk teko iz njih solzice,
ki ljubezen jih rođi.«

Tri četrtine vseh Prešernovih pesmi je ljubavne vsebine. Priznati pa moramo, da Prešeren v vseh svojih pesmih nikjer ne rabi neprimernih izrazov in ne žali tenkočutnega srca. Kar temu ali onemu ne bo všeč, je prevelika žalost, v kateri se nahaja pesnik radi tega, ker ga izvoljeno dekle ne mara. Obsojali so njegove pesmi radi tega že njegovi sovrstniki, na katere je mislil v svoji gazeli: »Kdor jih bère, vsak drugači pesmi moje sodi.« No, danes se dobi pač malo ali nič takih, ki bi radi tega rekli Prešernu: »Fej te bodi!« Izmed pesmi ljubavne vsebine so poseb-

no znane: »Pod oknom«, »Mornar«, »Ukaži« i. dr. Za najlepšo Prešernovo lirično pesem velja »Nezakonska mati«. V zbirki Prešernovih pesmi nahajamo tudi trinajst lepih balad in romanc. Posebno znani sta »Učenec« (»Klel je neki mlad učenec pust na pepelnico jutro«) in »Dohtar« (»Dohtar, ti jezlični dohtar! Kaj postopaš ti za mano?«) Z velikim vžitkom bo čital zlasti izobraženec vedno in vedno njegove gazele in sonete.

Zlasti izobraženec, pravim. Večina Prešernovih pesmi je sicer taka, da jih razume vsakdo. »Kdor hoče brati Prešerna (tako so preje pisali pesnikovo ime. Op. pisateljeva), ni mu treba ne bistrumja, ne učenosti — treba mu je le srca. To se ve da, kdor ga hoče umeti popolnoma, mora tudi poznati življenje,« pravi Stritar v svojem uvodu k Prešernovim pesmim. K temu bi dostavil jaz še to, da je k popolnemu umevanju posebno »Zabavljivih napisov«, mnogih gazel in sonetov treba poznati tudi nekoliko slovestveno zgodovino in grško-rimsko bajeslovje. Zato bi bilo prav umestno, da bi izšla izdaja Prešerna s komentarjem slovestvenih in bajeslovnih starin. Učitelji, dijaki in priprosti ljudje bi bili izdajatelju za trud hvaležni. Kako potreben bi bil dober komentar n. pr. k »Novi pisarji!«

(Dalje prih.)

Listek.

Zadnji dnevi Jeruzalema.

(LUCIJ FLAV).

Zgodovinski roman. — Spisal J. Spillmann D. J.

I. DEL. Prva knjiga.

ENAJSTO POGlavJE.

Vest o Benjaminu.

Ko se je Saloma po odhodu svojega moža in obeh deklic vrnila počasi skozi vrt v hišo, je zapazila neko žensko na poti, ki vodi iz Betanije proti njeni hiši. Za njo je šel jezdec s širokim plaščem, kakoršnjega nosijo beduini. Ko ga je Saloma zagledala, ji je prišlo na misel, da je to morebiti eden izmed roparjev, ki so napadli rabija, in je hotela poslati vrtnarja Sila za možem; kajti bala se je, da bi hoteli roparji zopet poskusiti napad. Pa se je premislila. Zase se ni bala; po njeni sodbi tudi velikih zakladov ni bilo v hiši; kajti njen mož ji ni ničesar omenil o obeh rabijevih možnjah. Samo tvori preprog in svilenega blaga so še bili pri hiši. Te bi rada, če le mogoče, ubranila pred roparji. Zato je poklicala enega izmed delavcev, ki je v bližini prekopaval gredice, in mu rekla:

»Eliud, ti si pameten mož. Preišči vse kraje tu v bližini, če je morebiti še kje kak beduin. Ako jih boš videl večjo četo, teci takoj v vas in prosí rimskega stotnika, naj straži našo hišo.«

»Prav, gospodarica,« odvrne Eliud. »Toda mislim, da so danes vsi Rimljani

odjezdili v mesto. Pa se mi bo že posrečilo zbrati ljudi, ki se bodo znali udariti z beduini, če to treba. Le brez strahu! Mislím pa, da si pred prazniki ne upajo roparji priti tako blizu do Jeruzalema.«

Po teh besedah zasadi delavec lopato v tla in odide po naročilu. Saloma pride do hišnih duri skoraj v istem času, kakor tujka, ki je v vidnem razburjenju in z dvignjenimi rokami prihajala nasproti njej. »O dobra žena, Bog naših očetov naj blagoslovi tvojo gostoljubno hišo!« pozdravi tujka. »Sporočili so mi, da si ti nočoj vzprejela pod streho mojega gospoda, ki je prišel v roke roparjev. O povej mi, ali še živi. Ali je Tamara, njegova dobra hči, pri njem? Jaz sem Sara, njena stara dovilja.«

»Bodi pozdravljena, dobra starka!« odvrne Saloma in odpre duri. »Bog blagoslovi tvoj prihod! Rabi še živi, in upamo, da bo kmalu ozdravela njegova rana. — O kako se bo veselila rabijeva hči, da si ti rešena! Ali prinašaš morebiti tudi kako vest o njenem bratcu, za katerega je ona tako v skrbeh?«

»Dobro vest. Toda povedati jo moram deklici sami.«

»In jezdec, ki počiva tamle v senci stare oljke, je pač—«

»Da, da, on je ropar, toča dober človek,« dé hitro Sara. »Za božjo voljo, ne daj ga prijeti. Življenje Benjaminovo je odvisno od tega, da pride ta jezdec z veselím poročilom nazaj v taborišče svojcev.«

»Ne boj se, dobra žena. Ničesar se mu ne bo zgodilo. Poslala mu bom malo prigrizka pod oljko. Toda povej, ali je samo eden, ali jih je še več v bližini?«

»Samo on me je spremljal semkaj, in mislim, da mu ni sledila tolpa, ki je obenem zapustila taborišče. V čisto drugo stran je zavila, in med potjo nisem videla in slišala ničesar o njej.«

Saloma, pomirjena po teh besedah, prosi doviljo, naj počaka za trenotek, nato zapove prinesiti beduinu jedi in pijače, in dobro stražiti vrata. Potem stopi v ranjenčevo sobo ter pomigne Tamari. Tamara spozna takoj, da se je pripetilo nekaj izvanrednega, in zapusti tiho očeta. Ko pa zagleda Saro, se komaj premaga, da ji ne uide klic veselja iz razradoščenega srca. Kazalec dene čez ustnice in pokaže tako tudi služkinji, naj ne izda naenkrat s preglasnim govorjenjem svojega prihoda očetu. Saloma potisne obe prijateljici v bližnjo sobo in hiti sama čuvat bolnika.

Zdaj šele je mogla Sara objeti svojo Tamaro in ji pokazati v solzah in smehu žalost in radost nenadnega svidenja. Dolgo je trajalo, dokler je Tamara toliko pomirila svojo doviljo, da ji je mogla pripovedovati dogodke. Najprej je starka v silnem joku prosila odpuščanja zaradi svoje strahopetnosti, ki jo je pokazala pri napadu. Hipni strah jo je popolnoma zmešal, in do smrti se bo kesala, da je v taki nevarnosti bežala proč od svoje varovanke. »In ti, moje sladko jagnjiče, moja grlica, kje si ti dobila toliko poguma, da si sredi med meči stala kakor levinja, ki se bori za svoje mladiče?« zakliče starka. In namesto da bi odgovarjala na vprašanja o Be-

njaminu, je pripovedovala samo o svoji žalosti, ki jo je trpela pri roparjih.

Končno je pričela pripovedovati Sara tudi o Benjaminu in o njegovi drznosti, s katero je prisluškal skrivaj posvetovanju roparjev. »Oh, ta neprevidni deček!« je vzklíknila. »Kako lahko bi se bil v temi prekucnil čez grozno skalno steno! Kako lahko bi mu tudi kak ropar zasadil bodalo v prsa. Saj se ti ljudje toliko zmenijo za eno človeško življenje, kakor če bi zmečkali muho. In mislim, da bi to tudi storili, ako bi ne pričakovali za Benjaminu visoke odkupnine. Zdaj biva Benjamin v roparski votlini zvezan in ostro zastražen. Oh, oh, ubogo jagnjice!«

»Koliko pa zahtevajo za njegovo svobodo?« vpraša Tamara razveseljena. »Oče je gotovo pripravljen plačati vse, kolikor more.«

»To sem rekla tudi jaz! Vedno sem pravila to! Takoj sem rekla Benjaminu: 'Benjamin, moj otrok,' sem dejala, 'ničesar se ne boj; oče te bo odtehtal z denarjem!«

»Koliko pa zahtevajo roparji?« vpraša Tamara.

»Šajk, ki me je poslal, ne stavi nobene zahteve, zdaj namreč. On hoče namreč najprej vedeti, koliko radovoljno ponudi moj gospod. In tudi tvojega zaročenca — oh, dete, dete, ta ti je lep patron! Povedati ti imam o njem take reči, da se ti bodo ježili lasje — —«

»Ljuba Sara, vse povej po vrsti! Najprej o odkupu mojega brata, in potem boš o mojem ženinu povedala vse, kar ti teži srce. — Torej šajk hoče najprej vedeti, koliko ponudi moj oče prostovoljno?«

»Da, in vedeti hoče tudi, koliko ponudi zanj tvoj ženin, ta lump!« se razvnamo Sara.

»Kaj hoče tudi moj ženin odkupiti mojega brata? Kako pa pravzaprav ve Eleazar, da je moj brat vjet?« vpraša začudeno Tamara.

»To je tisto! Ta lump! Ta razbojnik, ki bi bil skoraj vjel mojo sladko grlico! Z roparji skupaj kuje naklepe proti tebi in tvojemu bratu. O, oči bi mu izpraskala, ko bi ga dobila v roke. Iz velikodušniške družine je, pa je tak! Temu —.« Hotela je nadaljevati Sara svoje zmerjanje. Toda Tamara jo je prosila, naj rajše dokaže, da je vse to resnica in da Eleazar skupaj z roparji kuje grde nakane.

Zdaj je pripovedovala Sara vse, kar je Benjamin slišal iz ust roparskih glavarjev, da je namreč ben Giora povzročil napad po naročilu Eleazarja, poveljnika tempeljske straže, in njegovega očeta. »Oba sta mu za plačilo obljubila velik del tvoje dote, ako umori tvojega očeta.«

»Saj vse to ni res! Ti in Benjamin sta najbrž izgubila pamet!« dé Tamara prestrašeno. »Vzemimo tudi slučaj, da bi me Eleazar snubil samo zaradi dote, kaj bi mu potem koristila smrt mojega ubogega očeta? Saj bi on tudi brez tega roparskega napada postal lastnik moje dote, in bi mu je ne bilo treba deliti s tem ben Gioro.«

»Prav imaš. Ampak ta nenasitni volk ni s tem zadovoljen. On hoče tudi vse premoženje tvojega brata spraviti v svoje

žrelo. Kaj ne izprevidiš, moja uboga golobica, da bi po očetovi smrti postal tvoj lepi mož varuh tvojega brata in bi dobil s tem vso oblast nad Benjaminovim premoženjem. Potem bi ne dala za njegovo življenje toliko sape, kolikor je je treba, da ugasneš leščerbo.«

»Kaj je mogoča taka hudobija pri Izraelcu!« vikne Tamara prestrašeno. »Ne, ne, ni mogoča! Nočem verjeti! Benjamin se je zmotil. Če bi to bilo resnično, bi bil ben Giora tudi naročil, naj obenem še Benjaminu umori. Potem bi bila jaz dedinja vsega premoženja, in Eleazar bi prišel do njega brez vseh drugih težav po moji roki.«

»Da, da, da, tako je bilo tudi preračunjeno! Ti si me spomnila na to — tako je bilo preračunjeno! Tako je slišal Benjamin in mi je pravil, kakor resnično tu stojim. Toda ta ben Giora je bolj zvita lisica kakor tvoj ženin. On je hotel prizanesti dečku in ga vjetega pripeljati v svoje taborišče, da bi za njegovo življenje prejel večjo odkupnino. Ali zdaj razumeš? Ravno tako, ali pa še bolj, je zvit tudi šajk, ki zdaj poveljuje namesto ben Giora. On hoče ponudbo ženinovo dražiti s ponudbo tvojega očeta in narobe. Zato je k obema v istem času poslal sele. Vidiš, moja ljuba golobica, to je vest, ki sem ti jo hotela sporočiti. Kak odgovor bomo zdaj poslali šajku po jezdecu, ki čaka pred dvoriščem? In še eno ti hočem povedati o Benjaminu. Dobri deček mi je na vse mogoče načine naročeval, naj skrbim, da ne boš stopila v zakon s takim razbojnikom. On rad umrje, da le tebe obvaruje Bog pred to nesrečo.«

»Tak bratec!« vikne Tamara globoko ginjena. »Kakšno dobro srce ima! No, tega se mu ni treba bati. Rajše umrjem, kakor pa vzamem moža, ki ima toliko krivdo na svoji vesti. Potem mu tudi Benjaminova smrt ne bo prinesla nobenih pravic do mojega ali očetovega premoženja. Bilo bi torej najboljši, ko bi temu človeku na kak hiter način sporočili, da naj ne upa pod nobenim pogojem na mojo roko. Govoriti pa moram s tem dobrim možem, čegar gostoljubnost uživamo tukaj. Oh, zakaj je oče tak revež, da govori ne more! Njegovi nasveti bi mi bili zdaj tako potrebni. Potrpi za trenotek, Sara, pogledati hočem po svojem očetu in — in da nisem že prej na to mislila — ti si vsa lačna, dobra duša? Takoj bom prosila gospodinjo, naj ti prinese kaj okrepčila.«

Tamara je hitela na to v sobo bolnikovo. Našla je očeta pri zavesti. Celo mu ni bilo več tako vroče, in Saloma je pritrdila, da se bolezen obrača na boljše. Tedaj se sklone Tamara k očetu, poljubi mu roko in dé: »Veseli se, prišla je vest o Benjaminu. Toda ne razburjaj se, oče! Proti odkupnini bomo kmalu dobili dečka zdravega in veselega. Koliko smem ponuditi zanj?«

Rabijevo oko se je zablščalo veselja. Dal je znamenje, naj mu prinese voščeno tablico, in zapisal je nanjo s črtalom: »Kolikor zahtevajo. Toda bodi previdna; kar njim ne vržeš v žrelo, to rešiš sebi in svojemu bratu.«

Vest o Benjaminu je vendarle precej razburila očeta, kakor je bilo spoznati iz njegovih potez na obrazu. O Eleazarju si ni upala Tamara črhniti niti besedice. Prosil je torej očeta za par hipov potrpljenja, da odslovi sela, ki je prinesel vest o Benjaminu, in je obenem namignila Salomi, naj gre za njo pred vrata. Tu jo je prosila za malo prigrizka stari dojlji in ji je izrazila željo, da bi rada govorila z Evzebijem. Prav neprijetno ji je bilo, ko je izvedela, da se Evzebij vrne šele ponoči ali pa jutri zjutraj.

Kaj bi storila zdaj? Koga bi vprašala za svet? Saloma se ji je zdela dobra žena, prijazna in ljubeznjiva; toda je-li tudi pametna, da zna molčati o pravem času? Svojo gostiteljico je poznala še jako malo. Toda, ko ji je vprašajoče pogledala v oči, je dobila zaupanje do nje kakor do svoje matere in ji je sklenila razložiti ves položaj.

Končno sta sklenili poslati beduina k šajku z odgovorom, da rabi ponuja 1000 šeklov*) več, kakor pa ponudi poveljnik tempeljske straže. »1000 šeklov!« je premišljevala Saloma. »To je mnogo denarja. Ali bo tvoj oče zadovoljen s tako visoko ponudbo?«

»Rada prevzamem škodo na svojo odgovornost, da bi le rešila svojega brata,« odvrne Tamara. »Sara naj takoj pošlje beduina v šotorišče roparjev.«

To se je zgodilo. Tamara je šla medtem nekoliko pogledat bolnika, in ko se je vrnila, sta se zopet posvetovali s Salomo. Kaj treba storiti, da bi ušla Eleazarju in roparjem? Saloma se ni mogla dovolj načuditi, da je oče svojo hčerko-edinko zaročil takemu možu.

»Oče je bil prevarjen po stricu Ecehiji, ki je vse to delal iz družinskih ozirrov,« pojasni Tamara. »Ampak zdaj sem že zaročena, in če oče ne razveljavi zaroče, me bo Eleazar lahko po postavi prisilil h zakonu. Rajše bi se umorila, kakor to —«

»Dete, dete, kako moreš izreči tako grešno besedo!« jo pokara Saloma. »Mi nismo gospodarji svojega življenja, ampak samo Bog. — Kajpak, tega človeka ne jemlji v zakon, že zategadelj ne, ker ima že eno ženo. Rajši beži! To bi bilo po mojih mislih najboljši! Ti pišeš Eleazarju pismo in mu poveš očito, da ga ne maraš za moža. Potem zbežiš s svojo dojljo k eni izmed mojih sorodnic, ki biva v gorah, dan hodá odtod. Dobra Suzana te bo z velikim veseljem vzprejela, tudi če ji prav nič ne razložiš, zakaj si ubežala. Z vama naj gre vrtnar Sila, in ta vaju bo priporočil v mojem imenu. Kadar boš ti na varnem, bom poslala pismo poveljniku tempeljske straže. V enem tednu ali dveh bo ozdravel tvoj oče; razveljavil bo zaroko in se bo s tvojim bratom, ki ga bo odkupil od roparjev, vrnil v Antijohijo. V miru in sreči jih boš zopet našla na svojem domu. Kajne, dragica moja, lep načrt je to, ki ga mi je vdahnilo nebo.«

Tamare ni bilo mogoče pripraviti do tega, da bi v takih okolnostih zapustila svojega očeta. V resnici, kako pa bi mu

*) Okrog 960 kron.

mogli razložiti Tamarino odsotnost, ne da bi ga razburili preveč. Zraven je prišel še drug vzrok, ki je Tamaro, zvesto spoštovateljico Mojzesove postave, zadrževal od poti. »Kako morem iti na pot, ko se tekom ene ure že prične velika sobota?« je rekla.

Na to ni pomislila Saloma. »Sobota!« je vzkliknila. »O, to nas reši iz vse zadrege. Potem je še dovolj zgodaj, če odpotuje jutri zvečer. Kajti do tedaj si ne bo upal Eleazar ničesar ukreniti proti tebi.«

O tem ni bila Tamara tako za gotovo prepričana. Kajti ni si mogla misliti, da bi človek, ki je zmožen takih hudobij, ne prestopal tudi drugače in v manj važnih zadevah Mojzesove postave. To je povedala Salomi in je zraven pristavila boječe: »Moral bi si poiskati drugega mogočnega varuha proti temu nasilnežu. Morebiti rimskega oskrbnika?«

»Kaj pa misliš, dete! O njem pravijo, da je največji nepoštenjak in lakomnež.«

»Ali pa velikega duhovnika?«

»Oh dete, kralj Agripa je v par letih nastavljal in odslovil najmanj ducat velikih duhovnikov. Na sramoten način si kupujejo to dostojanstveno mesto in skušajo potem z lakomnostjo v svoji službi priti zopet do izdanega denarja.«

»O gorje Izraelu!« vzdihne Tamara. In čez nekaj časa pristavi v zadregi in vsa zardela: »Ko bi le mogla plemenitega stotnika, ki nas je rešil iz roparskih rok, obvestiti o našem položaju! Ta bi nam morebiti dobro svetoval in pomagal.«

Saloma je takoj spoznala dekletovo srce. Mladi rimski stotnik je vplival nanjo s svojim plemenitim in nepokvarjenim značajem. Toda — on je pogan. Ali sme ona pomagati k temu, da bi se Tamara, morebiti v škodo svoji duši, še bolj seznanila z Rimljanom? Pri Judih ni bil dovoljen po postavi zakon s pogani. Zato se je Saloma nekoliko izogibala odgovoru. In Tamara, ki je uganila njene misli, pravi: »O, nisem mu hotela pisati jaz! To bi se ne spodobilo. Toda, če bi mu ti napisala par vrstic —?«

Saloma pomišlja nekaj trenutkov. Nato sklene, po Eliudu, ki se je ravnokar vrnil s poročilom, da ni nobenih roparjev v bližini, poslati pismo svojemu možu v Jeruzalem s tole vsebino: »Bojimo se napada pred mogočnim sovražnikom. Če se ti zdi prav, poišči v oskrbnikovi palači stotnika Lucija, ki je bil preteklo noč pri nas, in ga nam pošlji na pomoč.«

To pismo je bilo pisano aramejsko. Saloma je izročila selu obenem tudi grško

pisano pismo na stotnika. Tamara ga je napisala, toda v imenu Salome. »Če te sreča Evzebij med potjo, ali če ga dobiš v hiši Serafije ali pri Nikanorju, mu izroči obe pismi,« pojasnjuje Saloma selu. »Če pa ne moreš dobiti Evzebija, pojdi v palačo oskrbnikovo in tamkaj povprašaj po mladem rimskem jezdecu, ki je bil nočejšnja noč tukaj — Lucij je njegovo ime. — Ali si boš zapomnil to?«

»Da, da, tisti lepi, mladi mož. Tudi spoznal ga bom, če ga vidim,« odvrne Eliud.

»Dobro, temu in nikomur drugemu ne smeš izročiti tega pisma z rdečo vrstico in kljukastimi črkami — ali si razumel? Zdaj hiti, da prideš v mesto, predno se prične sobota.«

»In potem bom smel preživeti soboto v Jeruzalemu?« vpraša mladi mož z razveseljenimi očmi.

»Kajpak, le hiti!« prigovarja Saloma. Nato poljubi Tamaro na čelo in dé: »Midve sva že storile svoje, vse drugo morava prepustiti ljubemu Bogu!«

(Dalje prihodnjič.)

Razgled po domovini.

Kmečka zveza za kranjski in loški okraj ima odborovo sejo v ponedeljek, 27. julija, ob 1. uri popoldne v hiši g. Iv. Kummer (Zorec) v Kranju. Povabljeni so k tej seji tudi glavni zaupniki zveze.

Zlato mašo bo deloval v mestni župni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani 26. t. m. ob 9. uri preč. g. Janez Žan, ki že deset let deluje pri tej cerkvi ter, dasi vpokojen, vedno rad pomaga pri slovesnih službah božjih in pri pogrebih.

Ljubljanski mesarji se trdovratno drže visokih cen pri mesu. Dasi so po drugih mestih mesarji znižali ceno mesu, je pri nas v Ljubljani skoro še vse pri starem. Župan Hribar se malo briga za ljubljansko prebivalstvo, ki tarna in jadicuje radi previsokih cen pri mesu. On se vozi po Pragi in po Dunaju, mesarje pa pusti v miru, da si množe bogastvo. Čuje se, da se bo de polagoma napravila »zadružna mesnica«, ako mesarji ne odnehajo. Kmet prodaja za sramotno nizko ceno živino, a meščani pa jedo meso za isto ceno, katero so mesarji vpeljali, ko je bila živina dražja. Ko so pa kmetje ljubljanske okolice sklenili za par vinarjev podražiti mleko, je bil pa Hribar prvi, ki se jim je postavil po robu in po svojih policajih grdo preganjal mlekarice. Kje je tu kaka pravica! Seveda, Hribar se boji le tega, da ne izgubi glasov mesarjev pri volitvah, če pri tem tudi revno meščanstvo vzame vrag.

Smrtna kosa. V Sv. Križu na Primorskem so pokopali v torek, 7. t. m., očeta Aleksandra Menic iz tamošnjega kapucinskega samostana. Rojen je bil v Grgarju 14. aprila 1844. Šolal se je v Gorici, kjer je napravil zrelostno skušnjo z odliko. Bil je sošolec pokojnega pesnika Gregorčiča. V samostanu je preživel 44 let. Bil je lektor ali profesor na samostanskih šolah. Že več let je tako bolehal, da ni mogel izvrševati dušnega pastirstva. Velika udeležba pri pogrebu, posebno moških, je pričala, da ljudstvo brez razlike stanu spoštuje redovnike.

Slovenski katoliški dijaki napravijo dne 21. in 22. avgusta v Gorici svoje zborovanje.

Duhovske spremembe na Goriškem. Gospod Peter Sorli, duhovnik goriške nadškofije in bivši kaplan bovški, je napravil na graškem vseučilišču glavni profesorski izpit iz naravoslovja. Vrlemu gospodu iskreno častitavo! — G. Bogomil Nemeč, dosedaj vikar v Gabrovici na Krasu, gre na željo knezonadškofa za župnega upravitelja v Zgonik.

Promoviran doktorjem modroslovja je bil v Rimu na Gregorjanskem vseučilišču gosp. Srečko Zamjen. — Gospodu doktorju iskreno čestitavo!

Živinorejci, pozor! V mnogih krajih živinorejci prodajajo živino za slepe cene ali jo v obupu celo koljejo, ker jim primanjkuje krme. Da se odvrne od naše dežele velika nesreča, ki bi nastala, če se na tak način skoro uniči naša živinoreja, je poljedelsko ministristvo sklenilo preskrbeti živinorejcem krme potom »Gospodarske zveze«. Posvet se je vršil glede tega že pri kranjski deželni vladi. Naši poslanci so storili na Dunaju vse korake za pomoč. Zato nujno svetujemo vsem živinorejcem, naj nikar pred časom ne prodajajo živine in ji tako jemljejo že itak nizko ceno, ampak naj se takoj potom županstev oglase, koliko sena so pripravljani po znižani ceni odvzeti potom »Gospodarske zveze«, da si ohranijo živino! Upamo, da kmalu dojde pomoč!

Osuševanje cerkniškega jezera in Planinske doline. Poljedelski odsek državnega zbora je sestavljal poročilo o predlogu poslanca Gostinčarja glede na odtok voda Cerknškega jezera in pa osuševanje Planinske doline. Odsek priporoča, naj zbornica naroči vladi, naj izdela po strokovnjakih natančen načrt o osuševanju, melioraciji in o izrabljanju vodnih sil notranjskih kotlin. Vlada naj organizira hidrografiško in hidrološko službo na Krasu, pospesuje naj vodovodno gospodarstveno in znanstveno proučevanje kraških voda in preskrbo vode za namakanje zemljišč. Za poro-

čevalca so določili prof. J. Vlad. Hraskega.

Nova cerkev v Rajhenburgu. Dne 16. t. m., ob 50-letnem dnevu zadnje prikazni Marijine v Lurdu, je ekscelenca prenil. knezoškof lavantinski slovesno blagoslovil temeljni kamen nove župnijske cerkve »Marija Lurd« v Rajhenburgu. Sv. maša se je služila na stavbišču cerkve pod milim nebom.

Nove maše bodo imeli prihodnjo nedeljo, 26. t. m., sledeči gg.: Golob Franc iz Straže v Prečini; Klemenčič Janez v Kovorju; Krišče Franc v Rečici; Omerza Franc v Cerkljah pri Krškem; Perme Leopold v Šmarjeti in Žitnik Franc v Šmarju.

Istrski liberalci se skrbno pripravljajo za bližnje deželnozbornske volitve. Kandidirati nameravajo nekaj najzagrizenejših liberalcev. Na čelu agitacije so zopet liberalni učitelji. Dr. Laginjo bi najraje potisnili v stran, ker je dober katolik. Upamo, da se bodo izjalovile nakane istrskih liberalcev in da bo katoliško ljudstvo volilo zanesljive može, ki se ne bodo sramovali katoliškega prepričanja. Mandičev ne potrebujemo.

Razpis novih volitev za deželni zbor istrski. Peta ali splošna kurija voli dne 25. oktobra. Morebitne ožje volitve bodo dne 1. novembra. Četrta kurija (ali kmečke občine) voli 5. novembra. Morebitne ožje volitve bodo dne 12. novembra. Tretja kurija (mesta) voli dne 16. novembra. Morebitne ožje volitve bodo 21. novembra. Druga kurija, to je trgovska zbornica v Rovinju, voli dne 23. novembra. Prva kurija (veleposestvo) voli dne 24. novembra.

Novomašniki v tržaško-koperski škofiji so letos ti-le gospodje: č. g. Lazič Julij, četrtletnik iz Cernika v Slavoniji; č. g. Žigulič Vinko, četrtletnik iz Veprinca v Istri in č. g. Magdič Francišek, tretjeletnik iz Ljutomera na Štajerskem. Posvečeni bodo od prevz. knezonadškofa v Gorici in sicer dne 19. v subdiakone, dne 25. v diakone in dne 26. t. m. v duhovnike. Nove maše bodo večinoma dne

2. avgusta. Ker sta samo prva dva gospoda končala bogoslovne študije, dobi letos naša škofija samo dva nova duhovnika v službo. Pomanjkanje duhovnikov je že vedno bolj občutljivo.

Marija na Zili. Strela jo je ubila. V vasi Drobolje tukajšnje fare je udarilo dne 9. t. m. pri Majarju v dimnik. Ubilo je 15letno pridno deklico Schöfman, ki je pestovala v bližini dimnika, oziroma na pragu, dete. Dete je le ožgano. Hiša je zgorela. Ko je peljal ponoči Prašnik z Zile brizgalnico gasilnega društva nazaj v gasilni dom, se je prevrnila na njega. Na srečo ga je slišal ječati neki delavec ter ga je rešil iz nevarnega položaja, ki bi postal lahko njegova smrt. — Naj bi se ob nevihtah vendar ne postajalo na prepihu, na pragu, pri odprtih oknih, pod dimniki! Bilo bi manj nesreč!

V Komendi so ustanovili katoliško izobraževalno društvo. Na ustanovnem shodu je govoril g. Fr. Terseglav iz Ljubljane. Društvu je pristopilo veliko število mladih ljudi.

Liberalni časopis »Nova Dobva«, ki je bila glasilo mladih liberalčkov, ki so lovili pristaše po ribniški dolini, je žalostno poginila. Solza ne bo nikdo pretakal za njo, niti Rus, niti lepi Nace dolenjevaški.

Premil. gospod knezoškof ljubljanski birmujejo tekoči teden in prihodnji po novomeški dekaniji.

Dunajčani v Marijinem Celju. Vsako leto popelje sloveči jezuit pater Abel z Dunaja na imenitno božjo pot v Marijino Celje velik romarski vlak samih mož. Tudi to pot je pripeljal nad 3000 mož. Med temi romarji je bilo mnogo grofov, baronov, državnih in deželnih poslancev ter tudi lepo število priprostih mož. Izmed slovenskih državnih poslancev so bili navzoči dr. Benkovič, dr. Hočevar in Demšar.

Železnica. (Iz Cerkna.) Vse kaže, da je zadeva glede železnice Sv. Lucija-Zelin-Idrija v najboljšem tiru; in ako nas znamenja ne golufajo, bo v kratkem žvižgal po idrijski dolini železnični stroj. Čudno se nam pa zdi, da sedaj o zadevi, ki je gotovo nujna, vse liberalno časopisje popolnoma molči. Kje je sedaj Gabršček, ki je pred deželnozbornimi volitvami lovil z okrožnicami kaline po Goriškem? Kje je Hribar, ki je vže pred tremi leti zatrjeval nekemu uglednemu politiku-poslancu: »Gospod, pod častno besedo Vam zagotavljam, da v dveh letih steče železnica Idrija-Sv. Lucija?« Kje so drugi širokoustni liberalni matadorji? Menda jih jezi, da je vsa zadeva prišla sedaj v prave roke in se držijo znanega liberalnega načela: »Ako naša ne obvelja, naj pa vse hudič vzame!« Zato pa vso zadevo tem topleje priporočamo našim poslancem, da stopijo v tesno zvezo s poslanci sosednje Kranjske ter se potegujejo za samostojno črto Ljubljana - Polhovgradec-Horjulj - Ziri - Idrija-Otalež-Zelin-Sv. Lucija!

Mladeniški in dekliški shodi na Štajerskem. Izorno obiskan shod so priredili slovenski mladeniči pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah. — Prihodnji shod mladeniški bo pri Sv. Roku v Šmarju v nedeljo, 2. avgusta. — A tudi dekleta ne mirujejo. Na Sladki gori se bodo zbrala zavedna dekleta 9. avgusta. Pri Sv. Križu tik Slatine se bo vršil za dekleta rogaške dekanije dekliški shod dne 6. septembra.

Kranjske moške in mladeniške Marjine družbe bodo praznovale letošnjo jubilejno leto 8. septembra v Ljubljani, kjer se bo vršilo slavnostno zborovanje. Natančnejši program bomo pravočasno objavili.

Letošnje nove maše na Spodnjem Štajerskem bodo darovali sledeči čč. gg.: Franc Božiček na Bučah, dne 9. avgusta; pridiguje veleč. g. Karol Presker, župnik v Kapelah. Jurij Cvetko v Podčetrtku, dne 9. avgusta;

pridiguje č. g. Vinko Žolgar, kaplan pri Sv. Magdaleni v Mariboru. Martin Gaberc na Črešnjevcu, dne 9. avgusta; pridiguje preč. g. Franc Bohak, dekan in mestni župnik v Slov. Bistrici. Peter Jurak na Vidmu, dne 15. avgusta; pridiguje veleč. g. Alojzij Soba, župnik v Zdolah. Jakob Košak v Trnovem v Ljubljani, dne 9. avgusta; pridiguje č. g. Fr. Letonja, kaplan v Vitaniu. Marko Sagaj v Ljutomeru, dne 9. avgusta; pridiguje preč. g. dr. Franc Feuš, profesor bogoslovja v Mariboru. Janko Širec na Črni gori pri Ptuj, dne 9. avgusta; pridiguje mil. g. dr. Ivan Mlakar stolni dekan v Mariboru. Miha Barbič v Vidmu, dne 9. avgusta; pridiguje veleč. g. dr. Makso Vraber, kaplan v Zalcu. Miha Kos v Vel. dolini na Kranjskem, dne 16. avgusta; pridiguje veleč. g. dr. Franc Krulic, stolni kaplan v Mariboru. Peter Pavlič pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, dne 9. avgusta; pridiguje veleč. g. Gjašpar Zrnko, župnik v Puščavi. Josip Pinter pri Sv. Magdaleni v Mariboru, dne 2. avgusta; pridiguje preč. g. dr. Anton Medved, profesor v Mariboru. Ivan Razbornik v Ljubnem, dne 9. avgusta; pridiguje veleč. g. Jakob Kitak, župnik v Šmartnem za Dreto. Franc Škof pri Veliki nedelji, dne 9. avgusta; pridiguje mil. g. Franc Moravec, stalni župnik v Mariboru.

Zborovanje vseh krščansko-socialnih zvez v Škofji Loki bo letos zaradi tega še posebej zanimivo, ker se ga udeležijo krščansko-socialna telovadska organizacija, ki je že mnogo močnejša, nego sokolska. Glede slavnostnega spreveda v Škofji Loki se je sklenilo: Zastava S. K. S. Z. bo sprevedu na čelu. Za njo korakajo telovadci, vsak odsek zase kot samostojna četa. Pri vsakem odseku so vsi člani brez izjeme, vendar korakajo uniformovani telovadci spredaj, neuniformirani neločeni za njimi. Telovadcem sledijo ostala društva s svojimi zastavami. Metliški telovadci v belokranjskih nošah in s svojo tamburaško godbo korakajo seveda med telovadci. Metličani pridejo v istih nošah, ki so jih imeli na Dunaju pri jubilejnem izprevodu. Njihova godba bo med veselico tudi koncertirala. Pri prvni telovadbi izvajajo Metličani popolnoma novo točko, namreč: skok s palico. Škofjeloške priredbe se udeležijo tudi akademski društva »Zarja«, »Danica« in »Slovenska dijaška zveza«. — Tudi z Goriške, Trsta in Koroške pridejo mladeniči.

Svobodna šola v Rimu. Mestni svet rimski je sklenil, da se v ljudskih šolah odpravi krščanski nauk. Tako razumejo svobodo brezverci. A to je le svoboda, ki rodi tolovaje, revolucionarje in anarhiste. Bodo že videli, kam jih pripelje ta svoboda! Tolovaje in anarhiste vzgajati je lahko, a krotiti jih je težko. To spričuje zgodovina. — Tako šolo hočejo imeti tudi naši liberalni učitelji.

V Ljubljani je bilo zadnji teden več novih svetih maš. V nunski cerkvi sta imela novi maši čč. gg. Čadež in Kragl, v cerkvi presv. Srca Jezusovega č. g. Kastelic, preteklo nedeljo pri sv. Petru č. g. Anžič Jožef.

Smrt slovenske delavke v Ameriki. Dne 13. junija se je v Čikago primeril slučaj, ki je menda prvi te žalostne vrste med ameriškimi Slovenci: krvavi kapitalistični moloh, ki ne prestando kosi in žre, je zahteval ta dan za svojo žrtev slovensko delavko. Ta žrtev je bila Marija Gril, soproga Mat. Grila s 640 W. 18. Place. Delala je pri Mc. Cormicku, ki ima znane obsežne tovarne za izdelovanje poljedelskih strojev na zapadni strani Čikaga, in sicer v oddelku za pletenje vrvi. V tem oddelku so vpslene z malimi izjemami same ženske. Po nesrečnem naključju je prišla Marija Gril omenjeni dan preblizu strojnemu jermenu, ki jo je zgrabil za lase in potegnil med kolesa. Rešitve ni bilo več; stroj ji je zmečkal glavo in nesrečnica je bila v trenutku mrtva.

Marija Gril, rojena Kure, je bila doma iz Svibnika pri Črnomlju na Belokranjskem. V Čikagu je bivala dalje časa in pred nekaj meseci se je omožila z Matijom Grilom, katerega sedaj ostavlja.

Kmetje sami prodajajo meso. S Štajerskega nam pišejo: Ker so vsled pomanjkanja krme mnogi posestniki prisiljeni prodajati živino, in to po slepih cenah, so sklenili nekateri kmetje v celjski okolici sami prodajati meso. Predzadnje soboto so ga prodajali pri Fazarincu na Ostrožnem. Prodali so zelo hitro dve kravi in jednega vola, kilogram po 80 vinarjev. Niso pa prodajali manjših množin kot po 5 kilogramov. To bode imelo morda dobre posledice za celjsko prebivalstvo.

Zupanom občine Mirna je bil soglasno izvoljen g. Mihael Strah iz Mirne. Svetovalci pa so: Zidar Ignacij, Tihoboj; Kaferle Jožef, Selo; Bon Anton, Zabrdje; Solar Anton, Trbinec; Bulc Jožef, Mirna; Mostar Anton, Škrjanče; Mavsar Janez, Gorenjavas. — Vsi vrli, značajni možje.

Obrotni pospeševalni svet v ministrstvu javnih del. Minister javnih del je imenoval državnega poslanca dr. Ig. Žitnika za člana obrtno-pospeševalnega sveta v ministrstvu javnih del.

Odklonjanje. Sveti oče je imenoval veleč. g. kanonika Frančiška Kosec za hišnega premeta. Iskreno čestitamo!

Josip Štrekelj odpuščen. S Krasa pišejo: Kakor smo izvedeli iz povsem zanesljivega vira, je odsvolil poljedelski minister s 1. julijem t. l. gospoda Josipa Štrekelj, ki je voljen poslanecem za komenski okraj, od mesta zapupnika v vinarstvu za sežanski okraj.

S Koroškega. 60-letnico mašništva obhaja letos č. gosp. Val. Legat, vpkokojeni župnik iz Zaježera, knezoškofijski duhovni svetnik, zdaj vpkokojen v Dobrlivasi. Slavljenc je bil rojen 11. februarja 1825. v Ljubljani ter je bil v mašnika posvečen 5. julija 1848. — 50-letnico pa obhajata dva gospoda v krški škofiji, in sicer č. g. Janez Slomšek, vpkokojeni župnik iz Zabukovja, in Karol Kalt, župnik v Weissbriach. — Krški knezoškof, prevzv. gosp. dr. Kahn, pa dopolni v tem letu 45. leto mašništva. Šest gospodov krške škofije slavi pa štiridesetletnico.

Kako obvarujemo našo deco jetike? Razpravo »o boju proti jetiki, osobito z ozirom na našo mladino in na razmere v šolah«, ki je izšla v »Domačem ognjišču«, dalo je deželno pomožno društvo za bolne na pljučih pod gornjim naslovom ponatisniti in je po en izvod vpslalo vsaki ljudski šoli na Kranjskem. Brošuro pa je dobiti tudi v knjigarnah in sicer po 40 vinarjev izvod. Namenjena je v prvi vrsti našim ženam in materam, ki bodo iz nje razvidele, kaka nevarnost preti že dojenčcem in otrokom v prvi otroških letih, če se z njimi pravilno ne ravna. Brošura podaja natančna navodila, kako obvarujemo našo deco jetike, sploh pa je iz nje posneti marsikak koristen nasvet glede odgoje otrok v obče.

Umrla je 8. t. m. pri svojih starših v Zaspilih učiteljska kandidatinja IV. leta gđna Franica Jereb, nečakinja bivšemu g. župniku Frančišku Jerebu in gvardijanu trsatskemu, g. P. Romualdu. Prvi semester je še napravila izpit z dobrim uspehom, mature pa, za katero se je do zadnjega skrbno pripravljala, ni več delata tu, temveč Bog jo je po veliki preskušnji poklical k sebi v boljše življenje. Pogreba ste se udeležili tukajšnja šolska mladina in Marijina družba v polnem številu z zastavo. Blaga pokojnica se priporoča svojim gospodičnam koleginjam v pobožnem spomin.

Pošteni Dolenjci. Na Dolenjskem med žup. Studenec-Raka je izgubil neki popotnik denarnico s precejšnjo vsoto denarja in nekaj vrednostnih papirjev. Pošteni ljudje so jo

našli in takoj oddali dotičnemu popotniku, za kar se tem potom zahvaljuje. Prav pošteni so Dolenjci! — Popotnik.

Brezverstvo na Francoskem. Državna šola na Francoskem je brezverska, učitelji in učne knjige — vse je brezversko. Krščanski starši so bili napravili »Obrambne zveze družinskih očetov«, po katerih so skušali varovati vero svojih otrok. Tako so starši prepovedali svojim otrokom učiti se na pamet to ali ono bogokletno berilo, pesem ali kaj takega, in so se zoper to pritoževali. Ker se šolske oblasti za pritožbe staršev niso zmenile, so se obrnili na sodišča. Več sodišč je dalo staršem prav. Zdaj pa je francoski naučni minister predložil zbornici dve šolski postavi, katerih prva ima namen prepričati, da bi mogli starši otrokom prepovedati, kaj naj se uče, oziroma zatožiti učitelje. Druga postava pa določuje, da se tožbe proti učiteljem ne smejo vložiti pri civilnih sodiščih, ki so večkrat staršem dajala prav, ampak pri upravnih oblastih, to je pri prefektu, ki bo take stvari zmiraj v imenu postave kaznoval. — Tako so zdaj francoski katoličani prisiljeni, da pustijo brezversko vzgajati svoje otroke. Prepozno so se zbudili. Tako daleč so prišli v Franciji, ker so katoličani molčali in spali, med tem ko je sovražnik čul in delal!

Nagrobnik in spominsko ploščo slavnemu pesniku Simonu Gregorčiču bodo odkrili dne 6. septembra na rojstni hiši na Vrsnem in na pokopališču sv. Lovrenca pod sivim Krnom. Na obeh krajih bode kratak slavnostni govor. K tej slovesnosti so vabljeni vse Slovenke in Slovenci.

Na shodu »Kmečke zveze« v Mokronogu so govorili deželni odborniki dr. Lampe, deželni poslanec Mandelj in župnik Bukovic.

Novo cerkev so dobili v Calumetu Mich. ameriški Slovenci. Slovesno so jo blagoslovili 28. junija. Posvečena je sv. Jožefu.

Iz Amerike se je povrnilo prejšnji teden nad 600 Slovencev, Hrvatov in Poljakov.

Tržaška ženska Marijina družba je priredila 8. in 9. t. m. romanje na Sv. Višarje. S posebnim vlakom se je pripeljalo 900 romaric. Za duhovno stran romanja je poskrbel č. g. pater Tomc iz družbe Jezusove.

+ Kmetijski učni tečaj. Deželni odbor je sklical za v petek na posvet o prireditvi učnih kmetijskih tečajev zastopnike raznih organizacij in potovalne učitelje. Predsedoval je deželniokulturni referent grof Barbo, »Zadružno zvezo« je zastopal dr. Pegan, »Gospodarsko zvezo« dr. Lampe, »Mlekarsko zvezo« g. Kump, kmetijsko družbo ravnatelj Pirc, grmsko šolo ravnatelj Rohrmann in adjunkt Zdolšek, dalje so bili navzoči gg. Skalicky, Legvart, Gombač in Pregel. Slednjič se je sklenilo, da deželni odbor pozove vse občine in organizacije, da naznanijo, kdaj in kje si žele kmetijskih učnih tečajev. Vsi navzoči so se v svojem ali v imenu organizacij, zavezali, da sodelujejo pri tečajih, ki jih bo organiziral deželni odbor.

+ »Napredni nadučitelj« Korbar v Preserju zdaj roti v »Učiteljskem Tovarstvu« deželni šolski svet, da se ne sme ozirati na nujne zahteve ljudstva, ki bi se za vse na svetu rado iznebilo takega vzgojitelja. Korbar je zdaj kar naenkrat nedolžno jagnje. A mi priporočamo c. kr. deželni šolski svet, da naj prečita Korbarjeve dopise v »Narodu«, kjer se je predrznil celo s polnim imenom podpisavati kot »napredni nadučitelj«. Strašna slika modrosti, pohlevnosti, ponižnosti in sprav-

ljivosti zija iz teh dopisov, in iz njih si lahko vsak naredi sodbo o duševni višini takega liberalnega učitelja.

— Sejm v Kandiji. Prašičev je bilo pripeljanih komaj kakih 200. — Cena je bila izvanredno nizka, kajti kupcev iz Suhekrajine in Kočevja ni bilo, ker se je vsa prašičja krma vsled hude suše posušila. — Ravno tako z govejo živino ni bilo nobene kupčije; samo mesarji so kupili nekaj klavnine živine po taki ceni, kakor so sami hoteli. Mesarji so šli s ceno pri mesu pač nekaj nazaj, za to pa toliko slabšo živino nakopljejo, tako da odjemalci niso s tem nič na boljšem.

Štrajk v Medvodah.

Prošli teden je začelo stavkati delavstvo Medvodami v papirn. družbe Leykam Josefthal v Medvodah in Goričanih. Nezadovoljnost je trajala že več časa. Stavile so se tudi prošnje na družbo. Ker niso bili odgovori zadovoljni, je pričelo delavstvo štrajkati. O razvoju štrajka bomo objavljali natančna poročila.

V soboto se je pričel štrajk ob 6. zjutraj. Delavci in delavke so v najlepši red postavili stroje in vse osnažili. Potem so popustili tovarno v Medvodah in šli so medvodski delavci in delavke vse v Goriče. Tam so delavci tudi zapustili tovarno. Potem so odšli v Presko čisto mirno in v najlepšem redu. Ko smo se nekoliko pogovorili, smo šli zopet v največjem redu v Goriče in Medvode ter se razšli na svoje domove. Naš lepi red je napravil najboljši vtis. Mirno hočemo vztrajati. Vprašali boste, kdo je naredil štrajk? Odgovor je: trmoglavost našega vodje! Na tovarni so nabiti razglasi, da kdor ne pride na delo, ta bo odpuščen in naj pride ob 6. uri zvečer po bukve. Delavstvo je solidarno.

Gorenske novice.

Iz kranjskega okraja

g Iz St. Jurija pri Kranju. Slavnost, ki se je vršila v nedeljo 12. t. m. pri nas, se je prav dobro obnesla. Že v soboto pred slavnostnim dnem se je slišalo slovesno zvonjenje v ta namen iz stolpa farne cerkve. Slavnosti so se udeležila sledeča društva: Izobraževalno društvo iz Smednika, izobr. društvo iz Velesovega, izobr. društvo iz Cerkelj, Marijina družba iz Predoselj s svojo krasno zastavo ter Dijaška knjižnica iz Suhe pri Kranju. Zahvaljujemo se vsem na tem mestu najprisuje, da so posetili našo slavnost v tako obilnem številu. Ob 2. uri popoldne so odkorakala društva z razvitimi zastavami, med slov. znonenjem v farne cerkve. Nato stopi na prižnico g. župnik Brešar iz Velesovega, ki je v prelepem govoru razložil fantom, kaj da imajo od Marijine družbe, ako so zvesti njenim načelom. Nato so bile pete litanije Matere božje, pri katerih je prav dobro pel društveni moški zbor. Ob 4. uri se je pričela igra in petje. Najprej pozdravi domači g. župni upravitelj M. Kmet slavno občinstvo, nato pa v navdušenem govoru razloži pomen cesarjeve 60-letnice. Potem nastopi moški zbor, ki je vse pevske točke prav dobro izvršil, kar je pričala pohvala občinstva. Prolog k igri je govoril izvrsten član našega društva, I. Umnik iz Šenčurja, ki je imel tudi glavno vlogo v tej igri in jo tudi dobro izpeljal. Ako se pomisli, da

smo se pripravljali za igro v času največjega dela in da igra ni prav lahka, smo potem lahko zadovoljni z izidom; k temu je tudi pripomogel lep nov pripraven oder, ki je vsem ugajal. Občinstva je bilo v obširnih prostorih naftlačeno polno, zato smo pa tudi v denarnem gžiru zadovoljni. Zahvaljujemo se slav. občinstvu za tako veliko udeležbo, zahvaljujemo se pa tudi preč. duhovščini, ki nas je v precejšnjem številu počastila, posebno pa še srčna zahvala gosp. Brešarju za prelepi govor v cerkvi. Ta slavnostni dan bode gotovo vsem ostal v najlepšem spominu. Fantom Marijine družbe in izobraževalnega društva pa kličevo: Naprej po pošteni poti, po našem geslu: »Za vero in omiko pravo!« — Šenčurška vas je sedaj brez vode, taka potreba za vodovod se že delj časa ni kazala, kakor ravno to poletje. Bog in sv. Florijan varujta nas požara, pa tudi stariši, pazite na otroke, da ne dobe žvepljenk v roke. — Z mislijo na vodovod so se sprizajčili sedaj tudi nasprotniki. K temu jih je prisilila letošnja huda suša in pa pomanjkanje vode. Sliši se, da bomo v teku enega leta pili vodo iz vodovoda. Bog daj, da bi bilo to res. — Za župnika naše fare so imenovani veleč. gosp. Janko Šiška, župnik na Rovu. Čuje se, da pridejo kmalu, s čemer bode gotovo vsem faranom ustreženo.

g Iz Kranja. Naš gosp. kaplan Ivan Barle je prestavljen za mestnega kaplana k sv. Jakubu v Ljubljani; v Kranj dobimo gosp. Ignacija Zaplotnika, kapiteljskega vikarja iz Nova mesta. Dobro došli!

g Lurška slavnost v Crngrobu je sijajno uspela. Okoli 3000 deklet iz kranjske in škofješke dekanije se je zbralo na tem prijaznem gričku. Slavnosti v cerkvi in izven nje krog kipa lurške Marije, ti navdušeni govori, to ganljivo petje, te krasne (20) zastave in ta veličasten spreved — vse to ostane brez dvoma v neizbrisnem spominu našemu ženstvu.

g Ogenj v Stražišču. V petek ob četrta dva ponoči je začelo goreti poslopje Uršule Ješe, trgovke z žimo za žimnice. Požar je uničil eno hišo, gospodarsko poslopje in poslopje, kjer so bile delavnice za predelavanje žime. Živino so še pravočasno rešili, gospodarsko orodje je zgorelo vse. V ognju je našel smrt tudi hlapec, ki je baje, ko je prišel pijan domov pozno v noč, kriv požara. — Z gašenjem so se zelo trudili domači stražiški ognjegasci, katerim so pomagali tudi ognjegasci iz Kranja, a delo je bilo težavno, ker ni bilo blizu dobiti vsled velike suše nikjer vode. Škode je nad 20.000 K, posestnika pa je bila zavarovana le za 9000 K. — Ta požar je bil v dveh mesecih že drugi v šmarski fari. Pred 7 tedni je požar uničil v Zgornjem Bitnu štiri hiše in tri gospodarska poslopja.

g Sitarska zadruga v Stražišču dobi od obrtnopospeševalnega urada na Dunaju 10.000 kron posojila. Iz tega pa sledi, da vedo na Dunaju ceniti obrtne zadruge in da poznajo veliki pomen takih zadrug za izboljšanje gmotnih razmer njihovih članov in povzdigo domače obrti. — Radovedni smo, kakšne kisle obraze bodo delali nasprotniki zadruge, ko zvedo za to podporo z Dunaja. Celo leto že se trudijo v petu svojega obraza zadati zadruzi smrtni udarec, a glej, čim bolj so udrihali po nji, tem krepkejša je postajala, tem več članov je pridobivala. Sedaj pa celo na Dunaju upoštevajo zadrugo, ji dajo podporo, to seveda bo težko preboleti. No, pa vsake stvari se je treba privaditi, tako se bo treba nasprotnikom privaditi zadruge in jo upoštevati.

g Ponesrečil se je v Kranju pri razsekavanju drv z električno napravo Dolenčev hlapec. Drolno mu je prebilo črepinjo, prepeljali so ga v deželno bolnico.

g Naklo. Umrla je vzorna gospodinja in mati, veleposestnica Helena Voglar.

Iz Poljanske doline.

g **Hranilnica in posojilnica** v Poljanah zelo dobro napreduje. V teku prvih šest mesecev letošnjega leta je imela prometa 413.615 K 7 v., hranilnih vlog se je vložilo 140.454 K 15 vinarjev, vzdignilo se je 91.104 kron 54 vin. Dne 1. julija t. l. je bilo vseh hranilnih vlog skupaj 902.405 K 79 v. Na podlagi tega ugodnega razvoja upamo, da bodo hranilne vloge narasle na milijon kron še tekom letošnjega leta. Z veseljem lahko gledamo na ta napredek, posebno ako pomislimo, koliko je imela pred par leti prestati vsled umazane gonje naših liberalcev.

g **Opozorjamo** cenjeno prebivalstvo iz okolice Gorenje vasi, da nepoklicani krogi širijo neresnične vesti, češ, da je Poljanska hranilnica in posojilnica v zvezi z liberalno posojilnico v Palečkovi hiši v Gorenji vasi. Pooblaščenim smo od vodstva poljanske hranilnice izjaviti, da je vse to gola izmišljotina in nesramna laž liberalcev, ki bi radi zlorabljali veliki ugled poljanske hranilnice za svoj mlin. Prosimo cenjene čitatelje »Domoljuba«, naj to tudi drugim pojasnijo.

g **V zanesljivih naših rokah** je pa posojilnica na Trati v Kumrovi hiši; tudi ta se že lepo razvija.

g **Slovensko katoliško bralno in izobraževalno društvo na Trati** je priredilo v nedeljo, dne 12. t. m. zelo dobro obiskano veselico s sodelovanjem nekaterih tukajšnjih dijakov. Na vspredu je bilo petje in igra »Zamujeni vlak«. Peveci in igralci so rešili svojo nalogo v splošno zadovoljnost, želimo le, da bi jih še večkrat videli na odru; priredilo pa naj bi se, če mogoče, drugič na večjem prostoru. Tudi gmotni uspeh je bil zadovoljiv; prebitek naj bi se porabil za nakup novih knjig, ki jih društvo krvavo potrebuje.

g **V Poljanah** imajo po gostilnah, kjer se toči pivo, samo umazani »Narod«. To je škandal za celo faro. Zahtevajte »Slovenca«! Kaj nam pomagajo cerkvene slavnosti, če pa zunaj cerkve vpliv liberalizma raste. Ravno v Poljanah je vedno več, ne manj, liberalnih časnikov. Tudi trgovci jih zelo radi rabijo za zavitke. Odklanjajte take zavitke! Tu še manjka dobro izpeljane in zanesljive krajevne organizacije, še veliko dela je.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g **Od Sv. Lenarta nad Škofjo Loko.** Predavanje »o testamentih« je bilo v našem društvu 12. t. m. Govoril je domači g. župnik. — Javne telovadbe in zborovanja S. K. S. Z. v Škofji Loki se udeležijo okrog 20 članov izobraževalnega društva. Nekaj se jih udeleži tudi mladeniškega tečaja drugi dan. — Na kranjski gimnaziji sta napravila letos maturo z dobrim uspehom dva brata-dvojčka iz naše župnije, in sicer Matej in Tomaž Tavčar. — Pri nas imamo tudi še jednega Radeckijevoga veterana, Ljovrenca Bertoncelj. Kljub visoki starosti 85 let je še vedno čvrst. Prihodnji predpust bo obhajal zlato poroko. — Suša je tudi pri nas napravila precej škode, vendar je drugod menda še luje. Sena imajo nekateri mnogo manj kot druga leta, in tudi otave ne bo veliko. Pa tudi pri drugih pridelkih, zlasti pri žitu, se škoda precej pozna.

g **Iz Peč.** Iz raznih krajev čitamo poročila o neznosni suši, katero zdaj občuti vsak, bodisi reven ali bogat. Pa ako jo čuti že bogataš, reže pa po pravici navdaja strah. Podobno se dogaja tudi pri nas v Pečih, katero ime se tako malokdaj nahaja v kakem časopisu. Kmetje se poprašujejo: Kaj bode? Zbirajo se v skupne procesije, da bi v molitvi izprosili Boga potrebnega dežja. Pa kakor je res, da Bog vse v prid človeka obrača, tako je tudi

gotovo, da hoče, da se spoznamo med seboj. Saj menda ni kraja, kjer bi se ne našel kak oblasten liberalcec, ki hoče obvladati s svojo mogočnostjo vso okolico, da bi se mu pokorila. Tudi v naši sredi imamo nekega oblastneža, ki nam vaščanom hoče po sili vzeti vodnjak, katerega smo rabili že leta in leta. Svetujemo temu človeku, naj nekoliko misli na smrt, saj stoji že tik groba. Dajati bo moral odgovor, a ta ne bo zanj tako lahak. Zahvaliti se moramo snovateljem ljudskih posojilnic, da se moremo otresti raznih oderuških pijavk.

Dolenjske novice.

Belokranjske novice.

d **Iz Črnomlja in Dobljč.** Dne 5. julija so priredili novomeški abiturijenti v Dobljčah veselico. S seboj so pripeljali majhno omarico, v kateri so bile knjige, katere naj berejo dobljčki kmetje. Novomeški abiturijenti so namreč prišli zato k nam v pozabljeno Belo Krajino, da bi ljudstvo pripeljali k izobrazbi, in to s pomočjo knjižnice v Dobljčah. Besedičijo, da ustanavljajo knjižnico le v obrambo proti Kočvarjem, v resnici pa je namen čisto drugi! K veselici so prišli večinoma sami Črnomlajci, kar je bilo zavednih Dobljčanov in okoličanov, so ostali doma, ali so pa prišli le iz radovednosti, kaj neki bodo ti mladi gospodje radikalci in svobodomiselnici povedali. Razjasnili pa ti mladi gospodje niso nikomur, kateremu društvu izročajo to knjižnico. No, pa ljudje so kmalu zvedeli, pri čem da so. Najprvo je mučil poslušalce neki abiturijent Eppich s svojim na pamet naučenim govorom; potem se vzdigne zastopnik »Prosvete« visokošolec Kobe in izjavi, da izročajo knjižnico »Prosveti«. Nato je hotel velečastiti gospod župnik Peharc ljudem pojasniti, kaj je pravzaprav ta »Prosveta«. Toda c. kr. uradniki iz Črnomlja in abiturijenti so zagnali tak hrup, da župnik ni mogel govoriti. Ko nato g. župnik vpraša »predsednika«, katerega sploh niso volili, temveč se je sam zgasil, kaj je pravzaprav »Prosveta«, je začel zastopnik »Prosvetin« napadati gospoda župnika, da on sploh nima pravice povpraševati, kaj je to: »Prosveta«, da gni niso ljudskošolski učenci, da bi jih gospod župnik kaj povpraševal itd. Njemu so od vseh strani pritrjevali uradniki: Korbar, Kuder itd. in zdravnik Malerič, kateri naj bi raji skrbel za bolnike, ne pa da bi se vtikal v stvari, ki ga nič ne brigajo. Ker pa gospod župnik ni mogel priti do besede, je vzel klobuk in odšel. Klicali so ga sicer nazaj, toda on ni hotel iti, kajti ob enem z njim so odšli vsi zavedni kmetje, fantje in dekleta in dijaki našega mišljenja. Torej kmetje! Videli in slišali ste, kako so hoteli ti golobranci sramotiti Vašega gospoda župnika! Sto in stokrat se je že čulo iz Vaših ust, da takega župnika še nismo imeli in ga zlepa tudi ne bomo, — tudi iz ust nasprotnikov, razen par zagrizencev. Može, potegnite se za svojega župnika in pokažite, kdo ima pri Vas več zaupanja, ali golobradi gosposki »kulturonosci«, ali gosp. župnik! Ne hodite se izposojevat knjig k nadučitelju Lokarju, pokažite, da ste zavedni možje in katoliški očetje! Pokažite svetu, da so Dobljče in ostanejo katoliške, ki se ne bodo udale svobodomiselnim študentom v roke!

Iz krškega okraja.

d **V Krškem** se je vršila preteklo nedeljo velika slavnost v spomin 60 letnega vladanja našega cesarja. Mesto je bilo ozaljšano z zastavami, na predvečer krasno razsvetljeno;

po slavnostni maši slavnost v šoli, in popoldne pa ob sviranju vojaške godbe iz Celovca velika ljudska veselica pri cerkvi sv. Rozalije.

d **V Leskovcu** slikajo župno cerkev. Mojster je gosp. Jebačin iz Ljubljane. Pred Vel. Šmarnom bo delo zgotovljeno.

d **Na Raki** se je ustanovila rajfajznova posojilnica in hranilnica. Njen delokrog bo obsegal župnije: Raka, Studenec in Sv. Duh. Bog ji daj srečo!

d **Pri Sv. Duhu** so 14. t. m. pokopali mirno ljubno gospodinj Marijo Bizjak iz Kalc. Zapustila je petero nedoraslih otrok. Skoro vsa župnija jo je spremila k pogrebu; pretresljiv je bil pogled na zapuščene male sirote. — Vinogradi obetajo najboljšo letino. Hudo je pomanjkanje vode. V Vrhuljah je gospodarju Klemenčiču zgorelo gospodarsko poslopje. Zažgal je vsled neprevidnosti desetleten deček.

Iz ribniške doline.

Po pogrebu. Žalost je legla v srca naših »Gospodarskih«, ko so začuli zvon, ki je naznanjal smrt in pokop še tako mlade »Nove Dobe«. Bolest je tem večja, ker so sami precej krivi, da je morala v prezgodnji grob. Premalo so jo podpirali, preveč pa negovali njenega strica »Slovenski Narod«. Za rednike je sicer dobila gospode Schiffererja, Pakiža iz Podgora in Rusa iz Travnika, morebiti še kakega drugega prijatelja »lovskega kluba«, vsi drugi pa, ki so se toikli na svoja prsa, da nimajo z narodno-napredno stranko nič opraviti, ki so hodili na Rus-Ravnikarjeve shode, tam celo predsedovali ali vsaj podpredsedovali, so jo pustili lepo stradati. Ni čuda, da je na ta način uboga reva hiralala od dne do dne, nekaj časa delala dolgove, da se je prehranila, slednjič pa žalosti nad brezbriznimi otroci in lakote umrla. Ti nehvaležniki niso pomislili, da z »Novo Dobo« mora v grob tudi njihova »Gospodarska stranka«, katero so pretečeno leto s takim krikom ustanavljali. Kdo se ne spominja bahatih dr. Ravnikarjevih političnih shodov v Ribnici, Sodražici in Loškem potoku? Povsod so izvolili krajevne odbore, ki so po liberalni maniri prav imenitno spali. »Novo Dobo« so mnogim dolgo časa zastoj pošiljali, ker se pa ti za njeno puščobo niso mogli toliko ogreti, da bi ji poslali naročnino, jih je jela polagoma zapuščati sama, deloma so jo pa tudi sami nazaj pošiljali. S smrtjo »Nove Dobe« smelo trdimo, da je »Slovenska Gospodarska Stranka« — bila. Gospodje Schifferer in tovariši iz Ribnice, Dolenje vasi, Sodražice in Loškega potoka, kam se bode sedaj obrnili? Ker »S. L. S.« iz dna duše sovražite, Vam ne preostaja drugega, kakor da se zopet do »Naroda« ponižate, gospod ribniški nadsvetnik se vam pa lahko v pest smeja, ker ste bili tako kratkovidni, da ste mislili z »Novo Dobo« in svojo »Gospodarsko Stranko« liberalizmu v naši dolini življenje podaljšati. Še kanclist Špende je bil boljšega prepričanja, čeprav je zaradi duševne sorodnosti šel z vami čez drn in strn. Ne pomaga nič, radi ali neradi bode morali postati iz apostatov konvertitje... Boleti vas pa mora tudi to, ker bode morali plačati tako ogromne pogrebne stroške po »Novi Dobi«. 15.000 K

za naše razmere ni nikakor majhna svotica. Preostaja vam le še upanje, da se umrla »Nova Doba« jeseni zopet kakor ptič feniks prerodi in ž njo vred v grob leglo »Gospodarsko stranko« k življenju izbudi. Takrat si z združenimi močmi poiščete kandidata iz splošne kurije za deželni zbor. »Nova Doba« ga toplo priporoči, kak mesec dni pozneje pa ta kandidat, kot steber neznačajnosti in polovičarstva stari, premagan na tleh leži. Nato pa »Nova Doba« za rajno preneha.

Iz litijskega okraja.

d Stanga. Pri nas se godi v zadnjem času nesreča za nesrečo. 17. pretečenega meseca je ubil vol z rogom posestnika Jožefa Marna. Zatem je kmalu padel s črešnje mladenič Jok. Kokovica in se pri padcu močno poškodoval. 30. pret. meseca je pa M. Doblekar, po domače »stari Adamovec«, padel s črešnje tako nesrečno, da je obležal mrtev na tleh. V Koških poljanah si je kmet Bučar zlomil pri padcu roko. Nesreča ne praznuje nikoli. — Suša je napravila velikansko škodo na njivah, travnikih in pri sadju. Hudi viharji, ki vedno razsajajo, so sklatili skoro vse sadje z dreves. Ne vemo, kaj bo, ako bude šlo tako naprej. Bog se nas usmili!

d Sava pri Litiji. Utopljenca so našli 27. junija v Savi pod Litijo in ga pripeljali na Savo v mrtvašnico. Utopljenec je že bolj prileten. Kdo je, še zdalek ni znano. — Nova šola na Savi pri Litiji je dodelana. Stavba je prav čedna in bode kras Save. V sedanjih šoli se je moralo vsled vročine in tesnega prostora s poukom popoldne prenehati ter sedaj oba oddelka obiskujeta pouk dopoldne. — Graščina Ponočiče je bila v teku enega meseca že dvakrat prodana. Prvič jo je kupil Hrvat, drugič Italijan za 440.000 K. — Kresovi na čast P. Sv. S. Jezusovemu so goreli po gričih in so prijazno razsvetljevali savsko dolino. Tudi pokanje topičev je bilo čuti.

d Šmartno. Nevarno je obolela soproga našega župana g. Leopolda Hostnika. A sedaj ji je že bolje, kar ji vsi srčno privoščimo. — Strela je udarila v neki kozolec v Bukovici, ki je pogorel napolnjen z žitom. Sploh je ob zadnjem neurju v okolici na več krajih strela udarila. — Šmartinska šola je proslavljala dne 12. julija ob 3. uri popoldne šestdesetletnico cesarjevo v šolskih prostorih. Igrali so tridejansko igro »Cesarjeva podoba«. Igra je težka, ker potrebuje velikega znanja in učenja. Opisano je v posameznih nastopih vse cesarjevo življenje. A deklice so se krasno naučile in imenitno nastopale zlasti Josipina Debelakova in Tončka Izgorškova. Ljubka je bila tudi Stoparjeva Mici kakor tudi vse ostale, vsaka po svojem posebnem značaju in vlogi. Nato so zapeli učenci cesarsko pesem, Domovini in Ciganska sirota. Bil je lep dan, in se je vse izvršilo brez napake. Opazili smo mnogo odličnega občinstva.

d Prezganje. Na sv. Rešnjega Telesa dan je šla gospodinja Katarina Ilvar iz Gozda št. 7 s svojo sestro k procesiji in sv. maši; ko je bila nekoliko od doma, se je spomnila, čia nima molka, hitela je nazaj ga iskat, in potem hitro gre, da bi dohitela svojo sestro; na razsušenih tleh pa tako nesrečno pade, da si je notranje dele pokvarila, morala je iti nazaj in je blizu doma nezavestna obležala. Zvečer ob 9. uri je že umrla; umirajoča je bila dejana v sveto olje. Zapušča žalujočega moža in šest majhnih otrok. Nesreča nikdar ne počiva. — Suša je strahovita, vrše se procesije in molitve. Ljubi Bog nas usliši! Mrve bo štiri petine manj kakor druga leta; živinoreja bo uničena po teh hribih.

d Litija. V tednu po Ciril-Methodovi nedelji se je v Litiji pri svojem stricu g. župniku Petru Režek mudil njegov nečak gosp. Anton Režek, ameriški župnik in sloveči pisatelj v angleških spisane knjige o zgodovini Baragove škofije in njega samega. Iz Litije sta se pečala v svoj rojstni kraj v Belokrajino. — Umrla je v Litiji v nežni mladosti 21 let kontoristinja gospodična Albina Mešek vsled jetike.

d St. Lambert. Umrla je nagloma na solničarici 11 letna učenka Frančiška Bebar iz Požarij. Pripravljala se je na prvo sv. obhajilo. Dne 7. julija je bila še vsa vesela dopoldne v šoli; popoldne je šla na polje žet. Zvečer ji postane slabo; začne jo viti in ob 11. uri izdihne svojo blago dušo. — Dne 19. je bil sklep šole združen s slavnostjo šestdesetletnice cesarjeve. Učenci so bili pogoščeni. — Ob enem je bilo 19. tudi prvo sv. obhajilo. — Zapustil nas je naš g. organist Roman Kramaršič. Vsem je žal za njim. Odšel je na svojo novo službo na Bled. — Čujemo, da nas zapusti tudi gosp. učitelj Alojzij Lilija in odide na Polšnik. Tako bomo brez župnika, učitelja in organista, zapuščen kot kamen na cesti.

d Zagorje ob Savi. V Potoški vasi pri Zagorju se že nekaj dni užiga ogenj. Vsled tega in vsled škodljivih plinov, ki se razširjajo po lani iz nekaterih odprtih, je delavec v vedni nevarnosti. Nekaj so že omamljenih prinesli iz rova. Bog nas varuj hujše nesreče!

d Šmartno. Po strašni suši je pobila toča v sredo popoldne v grozni nevihti vasi Št. Jurij, trg Litijo, vas Breg popolnoma, in deloma tudi Zavrtnik in Volčjojama. — Nova cesta dobro napreduje. Do Vel. Šmarna bo gotova. Istotako cesta iz Kresnic čez Št. Jurij do Litije. S tem bo prebivalcem veliko olajšanega.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Krka. Šolsko leto smo končali 15. julija s sv. mašo in zahvalno pesmijo. Prav dobro so jo rezali naši otroci pri sv. maši in odgovarjali pri zahvalnici z latinskimi odgovori. Poučevalo se je v vseh treh razredih 283 otrok. Nesposobnih je samo 18 v vseh razredih. Otroci pa, ki so dobili koncem leta same »prav dobro« in bili zelo pridni, zaslužijo po vsej pravici, da navedemo njih imena, kakor so: Miklavčič Jozefa, Stenla Angela, Zavodnik Francka, Strah Alojzij, Zupanc Marija in Mahne Marija, vsi iz 3. razreda. Gačnik Jozefa in Micka, Godec Josip, Zašček in Trunkelj Kozma iz 1. razreda. Godec Tona, Čandek Franca, Miklavčič Angela in Šeme Ivana iz 2. razreda. So pa tudi otroci, ki so dobro dovršili tretji razred n. pr. Godec Marija same prve rede, in zadostili popolnoma znanju šole; a premladi so še in mlatiti bodo morali še celo prihodnje leto prazno slamo. Znova bodo se morali učiti tvarino, ki so jo že prejšnje leto vse predelali po dobro z učenci na novo vstopivšimi v tretji razred. Ali bi ne bilo bolje, da bi pomagali doma staršem pri delu in ne pasli lenobe v šoli? Pa postava je in držati se je je treba. Vsem tistim pa, ki odhajate iz šole in popuščate šolske klopi ter stopate v življenje, sledeče na pot: Pred vsem molite radi! Imejte veselje do dela, ker lenoba je začetek vseh pregreh ali pa:

»Kjer je lenoba,
Kjer postavanje,
Tamkaj je blizu hudo dejanje;«

dobro si zapomnite ta dva reka! Spoštujte in in ubogajte svoje starše in ne pozabite nikdar, holiko oni trpe z vami! Spoštujte in vedite se tudi do vseh drugih ljudi dostojno, zlasti pa do gospodov duhovnikov in učiteljev. Le pomislite, koliko truda in napora, predno ste se navadili brati in pisati, predno ste prišli do spoznanja, kaj prejmete pri prvem sv. obhajilu in

katere milosti zadobite pri spovedi in sploh pri sv. zakramentih. Ne zaničujte nikdar starih ljudi, ker tudi vi postanete stari, če mladi ne umrete. — Ravnajte se dragi otroci po teh naukih, ki ste jih že mnogokrat slišali tudi v šoli in pokažite vselej, da niste hodili zastoni v šolo, ampak se res kaj pametnega in koristnega naučili. In to bo največje veselje vaših gospodov duhovnikov in učiteljev. Svojim staršem boste v časi, in jim lajšali s pridnim in marljivim vedenjem stare dni njih življenje, sami pa boste srečni in zadovoljni že na tem svetu, saj Bogu ne ostane nič skritega. To vam želi vsem skupaj vaš učitelj.

d Dobovec pri Kumu. Grozna suša tudi nam ni prinesala. Vodnjaki so vsi prazni, študenti presahnil. Živno že celih osem tednov gonijo po eno uro in še dalje na vodo. Prve košnje ni bilo skoro nič, mesto en voz nakosi se en koš. — 15. t. m. usmilil se nas je Bog in poslal vsaj nekaj blagodejnega dežja. Vmes je padala tudi toča, ki je sicer vse pobelila, pa vendar ni napravila preveč škode, ker je ozimna že vsa spravljena. — Med nevihto je treščilo v hišo pri Kamnikarju. V sobi je bila stara mati in otrok v zibelci. Podrl jo je puh na tla, da se je onesvestila, tudi otroka je malo ožgalo. Iz sobe se je valil gost dim, a hvala Bogu, užgalo se ni, dasiravno je posteljo svojo razdrobilo.

d Jubilejska slavnost Marijinih družb v Št. Rupertu. Na Veseli gori pri Št. Rupertu bode 5. avgusta t. l. shod Marijinih družb trebanjske dekanije, kamor pa se vabijo tudi druge družbe izven dekanije. Spored je sledeči: 1. Spovedovalo se bode že v terek zvečer v Št. Rupertu. 2. Ob pol 8. uri zjutraj v sredo dne 5. avgusta se zbero na križ-potu pri sv. Valburgi vse družbe in gredo skupaj na Veselo goro, kjer je pridiga o jubileju, govor ima č. g. P. Žužek iz Ljubljane, sv. maša, skupno sv. obhajilo. 3. Po sv. maši odhod v Št. Rupert, kjer je kosilo in potem igra: Lurška pastirica, govori in deklamacije. Nastopajo dekleta in tudi otroci. 4. Slovesne litanije kmalu popoldan in pozdravnih razhod. — Naznanila sprejema župni urad v Št. Rupertu ali pa č. g. Iv. Štrajhar, kaplan, kamor naj druge družbe naznanijo svoj prihod. Preskrbljeno bode za lepo in slabo vreme. Dolenjci lahko pridejo z vlakom, ki gre iz Novega mesta ob pol 6. uri zjutraj do Trebnjega ali Ponikev.

Shod v Mokronogu.

Shod se je vršil na vrtu gostilne »Prilipi«. Načelnik kmečke zveze g. Povše ml. otvori shod, pozdravi došla poslanca in govori o zadevah, ki se tičejo postopanja nekaterih organov pri regulaciji Mirne ter zahteva, da se tu napravi red. Mirni, odločni nastop in zgovorna beseda gosp. Povšeta je vzbujala občno pozornost.

Na to povzame besedo poslanec Mandelj. Najpoprej se zahvali za izkazano zaupanje pri izvolitvi. Čeprav osebno tukaj nepoznan, so ga izvolili možje na priporočilo stranke. Obeta zastaviti vse moči, da se Dolenjska, toliko časa zanemarjena, gospodarsko dvigne. On sam je Dolenjec in mu je napredek tega dela dežele tembolj pri srcu. Glede omenjenih zadev pri regulaciji Mirne pa je približno rekel: »Ravnokar smo čuli iz ust načelnika »Kmečke zveze«, kako so nekovi deželni organi postopali z ljudstvom. Napove se cenitev škode, ki se je naredila pri uravnavanju. Cenilna komisija se napove na osmo zjutraj in prizadeti kmečki posestniki čakajo na komisijo ob napovedani uri. Čakajo

dopoldne, čakajo popoldne do večera, — komisije pa le ni. Kmetje se z jezo in nevoljo vračajo domov; zamudili so čas, ki bi ga drugače doma porabili. Najlepše je pa to, kakor čujem, da je komisijonalna cenitev škode vendarle spisana na lepem belem papirju pri deželnem odboru. Kedo je cenil in kedo je bil zraven, tega ne vem ne jaz ne prizadeti posestniki. Znano je le, da isti dan, ko je bila naznanjena komisija, je deželni inžener bil v Trziču.

Tako postopanje nasproti kmetiskim posestnikom mora vzbuditi v najmirnejšem človeku vihar ogorčenja; tako postopanje je bilo pred leti mogoče v Galiciji, pri nas ne; sedaj pa hočejo gotovi deželni organi uvesti tako prakso, toda glasno in javno povem, da poslanci S. L. S. takega postopanja ne bodo trpeli in da bodo znali braniti ljudsko pravdo in če treba z najskrajnejšimi sredstvi prisilili do spoštovanja ljudskih pravic one, ki so poklicani služiti ljudstvu in so tudi iz ljudskih žuljev plačani. (Dobro-klici.)

Nadalje govori poslanec o težavnih razmerah, v katerih prevzema stranka deželno gospodarstvo in kot večina tudi odgovornost. Stranke pa te razmere ne plašijo, ker z vztrajnim delom se dajo težave premagati. Dela pa je stranka vajena. Glede šole omeni poslanec Mandelj, da je treba isto obdržati na verskem temelju. Šola pa mora postati za kmete tudi bolj praktična, nepotrebni balast proč, mesto tega pa teoretični in praktični kmetijski pouk. Zato treba reforme šol. zakona. S. L. S. ni nasprotnica šole, ker ve, da je dandanes nevednost najdražja stvar v deželi in stranka pri svojem zadruženem delovanju potrebuje le izobraženih ljudi, nasprotnica je le onih tendenc, ki jih oznanja del učiteljstva po svojih shodih.

Del učiteljstva se je v Radovljici izrekel za to, da se izloči iz šole verski pouk. Tem širokoustnim ljudem, ki so oznanjali ta framasonski evangelij v Radovljici, je verski pouk v šoli nepotreben balast, ali naša stranka bo takim tendencam stopala z največjo odločnostjo nasproti.

Govornik omenja tudi sadjereje ter priporoča za ta okoliš sadjerejsko društvo.

Ostro obsoja frivolno zahrbtno igro liberalcev pri zadnjem zborovanju c. kr. kmetijske družbe. Ta bomba, ki so jo vrgli liberalci na občnem zboru, naznanja pričitek boja, pri katerem bodo pa morali podleči liberalci. Govori še o načinu, kako pospešuje kmetijska družba živinorejo zlasti glede izbire pasem, uvažanja bikov plemenjakov iz tujine in prežiranj domačega plemena. O tem je slišal poslanec od živinozdravnikov - strokovnjakov in pa praktičnih živinorejcev mnogo pritožb in bo prišel s tistimi na dan v deželni zbornici brez ozira na zamero na desni ali levi.

Govornik omenja, da Kranjska v svrhu občinskih, meljoracijskih in železniških posojil in pa v trgovske namene potrebuje deželne banke.

Stranka hoče pospeševati deželno kulturo v kar mogoče velikem štilu; treba sistematično preurediti deželno bolnico in blaznico; za to bo treba investicij, pri katerih bo deželna banka potreben posredo-

valen organ za kolikor mogoče cenen kredit. Glede preudarnega pospeševanja kmetijstva treba misliti na organizacijo deželnega kulturnega sveta.

Nujno potrebna je deželna zavarovalnica za živino. Tudi na deželno zavarovalnico zoper ogenj in zavarovalnico na življenje misli stranka in bo te načrte tudi izvedla. Kar je mogoče drugod, je tudi na Kranjskem, samo delati je treba.

Govornik sklene: »Volili ste me na programu »S. L. S.«. V versko-političnih zadevah gremo složno z duhovščino, v drugih stvareh pa poslanci delajo tako, kakor smatrajo na podlagi programa najkoristnejše za slovensko ljudstvo. Delal bom vedno tako, kakor veleva korist ljudstva. Le nesebično požrtvovalno delo prinese rešitev in napredek slovenskemu narodu.«

Za njim je nastopil deželni odbornik dr. E. Lampe. Nisem prišel sem, pravi, da bi vi mene slišali, ampak, da bi jaz vas. Kajti moja naloga je, da nastopim proti vsakemu; ki zanemarja svoje dolžnosti nasproti deželi, naj bo potem visoka ali nizka glava. Tako bom delal, dokler bom deželni odbornik. Omenja delno pridobitev vol. reforme za deželni zbor. To je le začasno. Nismo popolnoma zadovoljni z njo in še naprej se bomo borili za popolno pravico in zmagali bomo, kakor smo zmagali za državni zbor. Zato je pa treba zavednih in organiziranih volivcev. Volite tudi v splošni kuriji tistega, kateremu zaupate, da se bo po načelih S. L. S. trudil za korist kmetijskega ljudstva. Zato poprašajte pri volitvah vsakega kandidata najpogrejši za njegov program. Kmalu bote zopet volili v splošni kuriji. Komu bote zaupali? Ali liberalcem, ki se sami med seboj izdajajo, ker vsak gleda le na svojo korist? (Nekaj liberalcev in soc. demokratov hoče ugovarjati, pa hitro utihnejo, ko jih govornik pozove, naj se potem očitno pokažejo na govorniškem odru.) Zastonj je bilo, da so liberalci hodili zgago delat na naše shode v Mokronogu in drugod. To jim ni nič pomagalo. Veliki liberalci v Ljubljani so izdali male liberalce na deželi. Ko se je šlo za spremembo volivne pravice, smo jim pri sklepanju kompromisa ponudili en mandat na deželi. Pa tega niso hoteli, da bi imeli liberalci po mestih in trgih kakšnega zastopnika, samo da dobe v Ljubljani en mandat več.

Govornik omenja velikanski deficit v deželni blagajni, ki dokazuje, kako slabo se je gospodarilo. Kot dokaz navaja številke o užitninskem zakupu, pri katerem je bila doslej dežela očitno oškodovana. Naša naloga bo, da spravimo deželno gospodarstvo v red; ravjali se bomo po načelu, da naj nosijo bremena tisti, ki lahko plačajo, mala posestva bomo varovali.

Dalje govori o pomanjkanju krme. Država je obljubila, da bo pomagala. A da bi le po uradih mnogo papirja popisali in da bi poljedelci drugo leto o kresu ali pa še pozneje dobili 10 ali 20 K, s tem vam ni nič pomagano. Kranjska je prosila sedaj okrog 4000 vagonov krme in to bo treba po drugih deželah nakupiti in jo po nižani ceni prodajati. Oglasite se torej in naznanite potom županstev ali vaših društev, koliko sena bi bil vsak pripravljen

za svojo potrebo kupiti od »Gospodarske zveze«.

Govornik še pozove može k tesnejši organizaciji in k edinosti.

Končno zahvali predsednik gosp. Iv. Povše ml. poslance za prijaznost in za živahno pospeševanje kmetijskih koristi in z živio-klici nanje zaključil zborovanje!

Notranjske novice.

Vipavske novice.

n Vipava. Pomagajte! Mercinovo detece — pevsko društvo — umira. V mesecu aprilu 1908. bilo je rojeno, a že mu pohaja življenje. A brez šale! 10. t. m. poslal je g. Mercina svojega člana, znanega Kostanjevca, z nabiralno polo po Vipavi, da pobira denar v svrhu društvenih namenov. Gotovo je, da potrebuje dotično društvo denarja, ker hoče napraviti v kratkem času izlet v Logatec, za kar pobira sedaj denar, a to le bolj v namen pitja, nego petja. G. Mercina, ali bi mogli vi to tajiti? Sploh pa, kako bi vi rekli, g. Mercina, ako bi kako drugo društvo, ki ni prirojeno po vašem kopitu, si dovolilo kaj jednakega, da bi »fehtarilo« po tem načinu? Gotovo bi bila temu vzrok nikdar nenapolnjena farška bisaga, ali pa bi menili, da je to pravcato izmozgavanje ljudstva. Sploh pa že dejstvo, da pošiljate v biro člane à la Kostanjevec in druge, je za vas in vaše društvo — ki itak razpada — žalostnega pomena. In da so vas pustili nekateri pevci in pevke iz boljših hiš in rodbin, imate se zahvaliti vašim članom, ki se bolj razumejo na »dopje« (štefan) ter na to, kako se v vodi Vipavi namaka ugrabljeno telovadno orodje, nego na petje. — Sicer pa brez zamere!

n Na Vrhopolju je tukajšnja Marijina družba priredila 7. t. m. v prostorih g. deželnega poslanca Lavrenčiča veselico s petim in igro »Sv. Cita«. Čudili smo se, ko smo videli, da nastopa naša dekleta, ki so bila prvič na odru, s tako sigurnostjo in natančnostjo. Čast jim! Tudi petje nas je iznenadilo. Priznanje dc mačemu g. organistu, ki je s svojo pridnostjo in veseljem do lepe umetnosti v kratkem času tako napredoval. Upamo, da bomo kmalu imeli priliko gledati tudi napredek k. sl. izobraževalnega društva pri kaki prireditvi. Mladeniči in dekleta, le naprej! Nikogar naj ne skrbi, čeprav ob našem napredku popolnoma zaspi Punčuhova »bratovščina«! Mi gremo naprej! Sliši se tudi, da so naši mladeniči navdušeni za telovadbo. Prav je tako, mladeniči! Predno pa si osnujete telovadni odsek, pohitite v sosednjo Vipavo, da se tamkaj v krogu telovadcev - tovarišev nasrčete navdušenja, ki mora dandanes razvneti srce vsakega zavednega in poštenega mladeniča.

n V Podragi je priredilo k. s. izobraževalno društvo v nedeljo, 12. julija, veselico z igrami »Pri gospodi« in »Vrban Smukova ženitev«. Vsa čast igralkam in igralcem! Kuharice »Serafine«, gospice »Tekle« in sobarice »Micone« ne pozabi kmalu, kdor jih je videl na odru. Tudi Vrbanu Smuku in krojaču Snočiču popolno priznanje! Zadovoljno občinstvo že dolgo ni užilo toliko smeha, kakor ta dan. Podražkega župana pa je vse pomilovalo, da se je jezil doma za pečjo. Rad bi bil preprečil našo prireditev, predno se mu prekucne županski stolec, a se je zmotil. Mož bi bil bolje storil, da bi bil prišel k nam se malo pozabavati, kakor je to storil njegov bratec Žorž z Slapa, ki se je vrlo dobro zabaval med nami. G. Žorž, dobro znamenje, da se tako očitno nagiblujete k nam!

n Samega sebe je udaril po zobeh učitelj Mercina v Vipavi. V »Notranjcu« piše ta vzgojitelj, da vsakdo podivja, kdor bere klerikalne liste. Mi pa trdimo ravno nasprotno in pravimo, da prav do kraja podivja vsakdo, ki bere liberalne časopise, kar nam je zadnje dni z gorjačo in pestjo dokazal Mercinov prijatelj, mizar K. v Vipavi, ki bo zaradi podivjanosti moral iti jest ričet. G. Mercina, ali ni res podivjan oni mladenič, ud vašega društva, ki pobije ponoči svojega tovariša s kruto silo na tla? Da, podivjan je! Kdo pa ga je podivjal, če ne liberalno časopisje, če ne »Notranjec«, v katerem sami trdite, da vsakdo podivja, ki bere slabo časopisje. G. Mercina, le pridno branite zanaprej čitati svojim vernim »Notranjca«, sicer vam po vaših lastnih naukih vse podivja in se pobije in ostali boste čisto sami in tudi »Notranica« brali sami.

Idrijske novice.

n Iz Dobračeve pri Žireh. Pri nas smo napredni! Vse napreduje, a napreduje tudi posurovelost mladine. Od Stare Vasi do Sela skozi Dobračevo je skoraj ni sobote ali nedelje, da bi pošteni ljudje mogli mirno spati ponoči. Kaljenje nočnega miru je na dnevnem ozirnila na nočnem) redu. V noči od 11. na 12. julija so ponočnjaki tako rogovillili, da bode stvar prišla pred c. kr. okrajno glavarstvo. Priporočamo merodajnim oblastem, da naj nemirneže eksemplarično kaznujejo, ker se bahajo: Saj lahko delamo, kar hočemo, saj nam nihče nič ne naredi. Med razgrajči je bil bil tudi eden, ki je vojak in so ga od vojakov poslali na dopust radi košnje. Lepa »košnja« to! Vojaška oblast želi ustreči kmetu, ki delavec potrebuje; vojaki pa nam bodo to prostost zlorabili v nadlegovanje mirnih ljudi!? Orožništvo ga je naznanilo na regiment. Pri dohodu ga čaka kazen. Mi pa pričakujemo miru in ako ga ne bo, zagotavljamo, da ne bomo molčali!

n Veselico v proslavo papeževega in cesarjevega jubileja je napravila »Katol. delavska družba« dne 12. julija pri gosp. Didiču. Ta dan je bil obletnica blagoslovljenja društvene zastave, ko so se naši združeni liberalni in soc. demokratski bratje tako grdo vedli, da so bili kaznovani in da se tega dneva sami sramujejo. Še leto ni minulo, pa je njihova moč z neizbrisno blamažo v čitalniški aferi podlegla naši manjšini. Upamo, da ta blamaža ni zadnja kakor tudi ni bila prva. — O neki veselici, ki jo je nameravalo prirediti društvo za varstvo otrok s sodelovanjem vseh idrijskih pevskih društev, pa so liberalna odpovedala, smo že pisali. Ker je bila skupna veselica nemogoča, je »Katol. delavska družba« priredila sama svojo s skoro istim vsprejem. Med pevskimi točkami je deklamiral mladenič Ivan Kanuč pesem o cesarjevem jubileju. Nato je g. dekan Arko v navdušenih besedah razložil pomen slavnosti. Čisti dobček šaljive pošte je pokrtil zadnji dolg, ki ga je imela društvena zastava. Zelo smo bili veseli, ko smo videli, da se je veliko narodnjakov isti dan odpeljalo v Logatec.

n Prvo maturo na naši mestni realki so delali od 16. do 18. julija. Lotilo se je te skušnje 21 sedmošolcev, izmed katerih sta jo menda dva prestala z odliko, drugi pa s povoljnimi uspehom. Mestna občina je priredila prvim abiturijentom na čast ljudsko veselico »Na zemlji«.

n Telovadni odsek idrijski je imel izredne vaje kot pripravo na škofjeloško telovadsko slovesnost. Prišel je iz Ljubljane telovadni učitelj br. Jelocnik.

n Novo sv. mašo je daroval 19. julija v Idriji domačin, č. g. Ignacij Breitenberger. Slavnostni govor je imel črnovrški g. kaplan.

— Prestavljen je iz Žirov v Dovje g. Matija Okorn, ker je bolehen in je pričakovati, da mu bosta mir in gorenjski zrak pripomogla do zdravja.

n Na Vojsko dobimo novega dušnega pastirja v osebi g. Josipa Cudermana, kaplana trnovskega, ker se bo g. Ginezda preselil na župnijo Veliko Dolino.

Iz Starega trga pri Ložu.

n Jubilejno šolsko veselico je priredilo dne 8. julija starotrško učiteljstvo šolski mladini. Veselice se je udeležilo na stotine otrok iz vseh starotrških šol: Stari trg, Pudob, Otok in Vrhjezera. Poleg gg. učiteljev so govorili in deklamovali tudi šolski otroci. Med veselico so se vršile otroške igre, pri katerih so dobili zmagovalci primerne dobitke. Razume se, da je bilo tudi za želodce poskrbljeno. K veselici je prihitelo tudi nekaj starišev in prijateljev šolske mladine.

n Vendar. Starotrška mesarja sta znižala ceno pri govejem mesu za nekaj vinarjev pri kilogramu. Sedaj prodajata govedino kg 1 K 4 vin. Še je previsoka ta cena, če pomislimo, po kaki nizkotni ceni dobivata blago od ljudi. Saj jima ljudstvo takorekoč vsiljuje živino za prav nizko ceno v obupu vsled slabe košnje. Ubogi ljudje, ki nimajo sena, živine pa po primerni ceni ne morejo prodati. Svetujemo ljudem, naj nikar za slepo ceno ne oddajajo živine iz hleva. Podpora se je od ministrstva obljubila, in upamo, da nam bo potem »Gospodarske« zveze kmalu prišla v roke. Omeniti moramo, da nista mesarja iz lasnega nagiba znižala mesu ceno, ampak še le potem, ko sta čutila, da se nekaj plete v ozadju. I, seveda: kdaj je pa še muha lastovke lovila.

n Umrla je dne 7. julija Marjeta Blažič, kaplanska postrežnica. Pokojna je bila dobro znana zlasti tistim, ki so prihajali v starotrško kaplanijo. 18 let je zvesto opravljala svoje delo v kaplaniji. Naj ji bo sladek mir po 78 letnem trudapolnem življenju!

n Naša cerkev. Marsikaj novic je že prinesel »Domoljub« iz naše starodavne fare, a tako veselih in zanimivih menda malo, kot sedaj. Čujemo namreč, da se namerava sestaviti odbor, kojega naloga bode skrbeti oziroma delovati, da se prej ali slej pride do denarnih sredstev, s kojimi bi se popravila naša žup. cerkev sv. Jurija. Je pa v resnici že skrajna in neobhodna potreba, kajti tako dolgočasne in slabe župne cerkve ni menda najti v nobeni župniji ljubljanske škofije. Cerkev je starodavna. Bila je postavljena v srednjem veku. Kak je bil nie prvotni slog, se da sklepati, ako stopimo nad obok srednje ladje, kjer je videti še nekdanje slikarije in okna ob zidu nad obokom. Pozneje bila je večkrat predelana oziroma pokvarjena, vsled česar je zgubila prvotni slog. Dala bi se pa z najnižjimi stroški predelati na ta način, da se ji da nekaj prvotni slog. To bi bilo nekaj posebnega in edina cerkev na Kranjskem v tem starodavnem a lepem slogu, ter podobna oglejski baziliki. Bog živi tedaj vrle može, ki se zanimajo za stvar, saj lepa župna cerkev je čast in ponos faranom.

Iz raznih krajev Notranjske.

n Iz Begunj. Naša župna cerkev je dobila v zadnjem času novo prižnico in nov križev pot, ki ga je v nedeljo, 12. t. m., blagoslovil č. g. superior Avgustin Campa. Prižnico in okvire je napravil g. I. Pengov iz Ljubljane in slike g. M. Bradaška iz Kranja. Oboje delo zelo ugaja in hvali mojstra.

n Iz hrenoviške občine. Znano je, da so liberalci, ah! oprostite, zmotili smo se, — sedaj so se prelevili v od Boga in božjih zapovedi »neodvisne kmete«, — bili najhujše pijavke, ki so pile noč in dan na telesu notranjskega

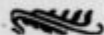
ljudstva. Ne le, da so neusmiljeno odirali ljudstvo na premoženju, tudi žene in dekleta so onečaščali ti lopovski magnati. Sedaj se jim seveda toži po teh »prešičjih« časih. Te vrstice smo za uvod napisali, da nam kdo ne bo očital, da ne poznamo namena, po katerem teži vse sleparstvo »neodvisnih kmetov«. — Pridemo k glavnemu teh vrstic, namreč, da prav po »liberalno-učiteljsko« obrišemo resničen dogodek iz Razdrtega. Saj trobi trompeta »neodvisnih kmetov« v svoji 26. številki, »da pridejo iz Razdrtega tudi druge stvari na vrsto«. Ker jih pa le ni, vprašamo liberalnega učiteljskega dopisnika, zakaj ne poroča svetu po Notranjskem znan škandal, da bodo povsod vedeli, kakšni so ti »neodvisni kmetje«? Zakaj ne popiše nadrobno, kakor bere dan na dan v liberalnih knjajah o nedolžnih ljudeh izmišljene stvari, ta resničen dogodek? Kaj ne, preveč bi bilo za »plavo kri« v Razdrtem, ko bi svet zvedel, kako je moralo skakati v Adamovi noši telo onega, po katerem se pretaka plava kri, skozi okno v temni noči, ko jo je preganjal od svoje matere-vdove njen lasten sin? In ta »plava kri« in njej sorodna tam v Senožcah je ena poglavitnih podpor »neodvisnih kmetov«! Liberalni učiteljski dopisun, glej! tudi mi znamo še kaj družega napisati, in če ne bode falitni »Notranjec« miroval, pridejo na vrsto življenjepisji vseh »neodvisnih kmetov«, da docela izve svet vse »poštenje neodvisne pakaže«!

„Narodov“ napad na Bohinjo.

Iz Bohinjske Bistrice se nam piše: Okorni in tuji slog, s kojim vztogoteni dopisun razliva svojo jezo v predalih sobotnega »Slovenskega Naroda«, ga z vsako besedico razodeva, kdo da je. Kadar ne visi nad njegovo glavo Damoklejev meč pravice, tedaj vselej, kar ima vedno in povsod v umazanih ustih, prej ali slej izbruh v »Norod«. To vé vsak vrabec v Bohinju. Prav! Saj tička poznamo po perju. Okrajnega glavarja in domačega župnika ima globoko v želodcu. Posebno župniku pripisuje veliko moč; celo suše v Bohinju je on kriv. Da v vodnjaku vode manjka, tudi! Kaj ne, brate, župnik je kriv, da vode manjka tudi v stolnem mestu?! In vodovod! Dopisun ima slab spomin — zbito bučo; drugače bi ne mogel tako nesramno lagati. Studenec za vodovod so preiskali strokovnjaki. In vendar pravi, da je luža. Torej Ravharji, kaj pravite Vi, ki od pamtivatek rabite in pijete vodo iz tega studenca? Ta človek pa — gotovo ni domačin — Vam vodo tako lažnjivo blati. Za tujce — slaba reklama! Kdo bo hotel še priti na Bistrico — pit lužo? Človek bi se pač šalil, če ne bi imel tak nepremišljeno skovani dopis lahko prav žalostne posledice, namreč, da direktno ljudi odganja od Bohinja, ker svetu kvasi, češ, da bodo morali piti lužo. Skrajna zabitost! Pa še nekaj! Država in dežela prispevali sta za vodovod primerne vsote. Od države še pričakujemo in prosimo. Toda, kako naj država prispeva za lužo? Ali se ne pravi na ta način namigavati oblastem, nič ne dajte! Tudi kar glede nagrad blebete, je vse laž. Z imeni na dan! Drugače si grd obrekovalec in lažnjivec! Glede apna je sledeče res. Župnik je za cerkev kupil 800 kilogramov apna; isto je bilo res ugašeno z vodo iz vodovoda. Lažnjivi kljukec, ali

veš, kedaj? Ondaj, ko je voda v rezervoarju tekla čez površino. Bilo je vode ondaj več, kakor treba. In za gašenje 800 kilogramov apna zahteva kar stotake. — Res čifutska natura! — Da si dobiš račun, natakni si one zlate naočnike — o kojih farbaš v »Narodu« — ter vse natančno od konca do kraja preglej! Zapazil boš, da je delo vodil in nadzoroval stavbeni svetnik Klinar. — Brata župnikovega tudi ne more. Sama zavist! Drugje nima korajže napadati, kakor v »Narodu«. Svobodno! — Za vse se briga, tudi za litanije, čeprav ga pri litanijah niti z očali ni opaziti. Sicer pa je hvalevredno, da se je v tem oziru poboljšal. Tudi je to hvalevredno, da za Markežev hotel in kegljišče dela najboljšo reklamo. Slednjič si privoščič še prometno društvo. Za njega bo treba posebnih reklamnih tablic; morda se bo potem vendar zredil. S samostanom pa ne bo nič. Dopisun ne bo sprejet, ker mu bo moral župni urad v spričevalo zapisati, da je lažnjivec. Toliko v odgovor! — J. Piher, župnik.

Narodno gospodarstvo

Napravljanje vejnikov in krmljenje z listjem.

Vsled suše bode letos veliko pomanjkanje klaje. Tudi malovredno seno bode drago. Zato ne bode odveč seznaniti kmetovalce s pripravljanim listja za klajo. V nekaterih krajih je že od nekaj dni navada, da obsekavajo hrastovo, jesenovo in tudi bukovno drevje in napravljajo vejnike. Veje obsekajo vsake tri ali štiri leta, navadno meseca avgusta, pri bukvah pa majnika. Te veje zvežejo v vejnike, jih posušijo in spravijo. V začetku zime imajo posli čas, da osmučejo vejnike, listje osolijo in pokladajo živini. Veje so pripravne za kurjavo. Dasiravno ni listje najbolj tečno, vendar ni slabši kot kisl močvirno seno. V nekaterih krajih po Gorenjskem napravljajo vejnike vsako leto, če tudi ni pomanjkanja sena. Dobro bo, da se letos tega poslužijo povsod, kjer imajo hrastovo in jesenovo drevje. V gozdih je dosti po snegu nagnjenih ali prav košatih hrastov, ki zavirajo rast drugega dragocenega lesa. Nič ne škoduje, da se tako drevje poseka ali se mu odsekajo košate veje ter se sklestijo in povežejo. S tem se strebijo gozdi, dobi drvij in napravi nekaj klaje. Napravljane vejnikov se bo letos gotovo izplačalo.

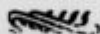
Kurja pršica.

To je majčkena, a silno plodovita živalica, ki se v kratkem v milijonih naseli v špranjah, kjer spe kokoši. Čez dan se pršica drži v lesovju, po noči pa se spravi nad perutnino ter ji izsesava kri in jo dostikrat do smrti izmuči. Ako zjutraj pogledaš v kokošnjak, zapaziš, da so pršice popolnoma napite krvi ter izgledajo čisto rdeče. Lahko si je misliti muke ubogih kokoši, ako se jim v kožo vsesa po tisoče tega mrčesa. Pršice pa se spuste tudi na človeka, in če jih je dosti in se jih ne more dovolj hitro otresti, potem ga prično neusmiljeno obdelavati, da se ga loti mrzlica. — Kakor hitro se opazi pršico v kokošnjaku, potem se mora brez odlašanja tako-le postopati: Kdor ima škropilnico za trte, ta naj napravi močno lizolovo raztopnino ter naj z njo temeljito poskropi ves kurnik, stene, strop in pod, pa tudi na zunanji strani, sploh povsodi, kjer se le opazi kako pršico. Zlasti je treba gledati, da pride lizol v vse špranje in dolbinice, kjer se

plodijo pršice. Ko smo to delo temeljito opravili, potem ves kurnik ravno tako vestno in natančno pobelimo z apnom. Še boljše pa je, ako vse lesene dele prepletkamo s karbolinjem — potem smo za več let varni pred pršico. — Polivanje s kropom ali sodo prav nič ni vredno in je škoda s tem zgubljeni čas.

Sadno drevje in — mačke.

Marsikdo se bo čudil in vprašal, kaj neki imajo mačke s sadnim drevjem opraviti. Še bolj se bo začudil, ko povem, da so mačke največje škodljivke sadnega drevja. In vendar je res tako. Ali še niste nikoli opazili mačke, kako je prežala na — ptiče? Mislim, da ste; jaz pa iz lastne večletne izkušnje lahko povem, da je mnogo mačk, ki se za miši niti ne zmenijo, toliko bolj pridno pa love ptičke, zlasti pozimi, ko se revčki premrzjeni in lačni stiskajo okolo hiš. Te mačke ugonobe silno mnogo ptičic ter so prava nesreča za vrtove, kajti gorje sadnemu drevju in drugim vrtnim rastlinam, ako ni pridnih ptičic, ki bi jih čistile gosenic in drugega mrčesja. Kdor hoče dobro uspevati s sadjerejo in povrtninarstvom, ta naj vzame v službo — to se pravi v varstvo — naše ljube, koristne ptičice. Vesel bo njih neugnanega dela, pa tudi njih žvrgolenja in njih ljubeznivega ponašanja. Mačkam pa napovemo boj; in sicer naj vsak sam sodi svojo mačko, da ne bo kakih preprirov med sosedi. Vsak naj namreč dalje časa opazuje svojo mačko, da vidi, ali je ptičarica ali ni. Kakor hitro jo opazi na lovu za ptiči, v hiši pa čuti miši — tedaj pa kar brez usmiljenja s puško nadno! V nobeni hiši naj bi tudi ne imeli več nego po eno pošteno mačko, ki bi poznala svojo nalogo, t. j. ki bi lovila miši in podgane, ne pa ptičev. Po nekaterih krajih je udomačena grda navada, da drže mačke za razvedrilo, in sicer kar po dve in tri. Te mačke so sprehajajo po mizah in ogniščih ter obližejo vse jedi in posodo. To je gnjusoba prve vrste, in ker so ravno te sladkosnede mačke tudi najhujše ptičarice, stori pač dobro delo vsak, ki taki mački posveti v krstvo deželo.

Najnovejši dogodki.

Akcijo za povzdigo gospodarskega in kulturnega položaja Istre pripravlja vlada. 19. t. m. se je vršilo na Dunaju tozadevno posvetovanje, kateremu so prisostvovali Mandič, dr. Rizzi in Spadaro. Sekcijski šef dr. Engel je razložil vladni program, ki se bo docela izpeljal v desetih do petnajstih letih.

Zaprti izkoriščevalci izseljencev.

Zaprti so v New Yorku bankirja Zottija, ki je največ avstrijskim izseljencem poneveril približno 400.000 dolarjev.

PROTI AVSTRIJI NA BALKANU.

Dunaj, 20. julija. Na Kosovskem polju se 50.000 Albancev posvetuje, kako bojevati se v Makedoniji proti Avstriji in sicer z vsemi sredstvi. Albanci vabijo k odporu proti Avstriji tudi Srbe.

Nova Spillmanova povest. XIV. zvezek: Prisega huronskega glavarja. Povest iz starejše misijonske zgodovine kanadske. Cena 60 vin., karton 80 vin. — Krasna povest nas vede med divje Indijance, v njih velike jelkove gozde, do romantičnih jezer in rek Gorenje Kanade, in se vrši v prvi polovici 17. stoletja. — Popisuje nam krvave boje med Huronci in Irokezi, dvema sorodnima indijskima rodovo-

ma, ki sta po svoji telesni moči in hrabrosti presejala vsa sosednja plemena. Bralec občuduje pri teh divjih sinovih gozdov srčnost, vojniško spretnost in nenavadno premetenost v zasledovanju. Občuduje dalje zvestobo in požrtvovalnost hrabrih, belokožcem prijaznih Huronov do svojega učitelja, francoskega misijonarja pl. Brebeuf. Ta blagi »črnosuknež«, tako naziva Indijanec misijonarja, pade vsled ponesrečenega boja Huronov v roke krvoločnim Irokezom, katerih največja zabava je bila mučiti svoje žrtve in gledati, kako se ubogi ujetniki na groznem mučilnem kolu borijo s smrtjo. — Toda kaj vse tvega blagi Indijanec, da reši tujega misijonarja! — Povest bo z vsem zanimanjem in z veliko koristjo čital mlad, kakor dorasel bralec; ni pa toliko za prav male otroke, ker je kakor vse Spillmanove povesti polna vzburljivih prizorov. — Nič manj zanimive so poprej izdane Spillmanove povesti. Povesti jezuita P. Spillmana imajo vse prednosti dobrega, koristnega berila, kakoršnega pogrešamo Slovenci; dosedaj so izšli sledeči zvezki: I. zvezek: Ljubite svoje sovražnike! Povest iz maorskih vojsk na Novi Zelandiji. Cena 40 vin., karton. 60 vin. II. zvezek: Maron, krščanski deček iz Libanona. Povest iz časov zadnjega velikega preganjanja po Druzih. Cena 40 vin., karton. 60 v. III. zvezek: Marijina otroka. Povest iz kavkaskih gora. Cena 40 vin., karton. 60 vin. IV. zvezek: Praški Judek. Povest. Cena 40 vin., karton. 60 vin. V. zvezek: Ujetnik morskoga roparja. Povest. Cena 40 vin., karton. 60 vin. VI. zvezek: Arumagam, sin indijskega kneza. Povest. Cena 40 vin., karton. 60 vin. VII. zvezek: Sultanovi sužnji. Carigrajska povest. Cena 60 vin., karton. 80 vin. VIII. zvezek: Tri indijske povesti. Cena 60 vin., karton. 80 v. IX. zvezek: Kraljičin nečak. Zgod. povest iz japonskih misijonov. Cena 60 vin., karton. 80 vin. X. zvezek: Zvesti sin. Povest za vlade Akbarja velikega. Cena 40 vin., karton. 60 v. XI. zvezek: Rdeča in bela vrtnica. Cena 40 v., karton. 60 vin. XII. zvezek: Korejska brata. Črtica iz misijonov v Koreji. Cena 60 vin., karton. 80 vin. XIII. zvezek: Boj in zmaga. Povest iz Anama. Cena 60 vin., karton. 80 v. XIV. zvezek: Prisega huronskega glavarja. Povest iz starejše misijonske zgodovine kanadske. Cena 60 vin., karton. 80 vin. »Katališka Bukvarna« v Ljubljani.

Nevarnosti poletja za dojenčke. Velik odstotni del vseh smrtnih slučajev med dojenčki spada na poletne bolezn. Najnevarnejša med njimi je driska. Želodčni črevesni katar, kateri umori otroka večkrat že v nekaj dneh. Želodčni črevesni katar prouzročajo posebno v kravem mleku nahajajoče se bakterije, katere se v poletni vročini silno hitro množe in mleko razkroje. Kravje mleko ni še le takrat za otroka kvarno in nevarno, kadar ima že vidne znake spremembe ter se naj torej v vročem poletju dojenčkom nikari ne daje. Najprikladnejša oblika, v kateri se dojenčku v vročem poletju kravje mleko dati more le, da se mu da ono v zvezi z očiščeniimi, hranljivimi in lahko prebavnimi sestavinami, kakor jo vsebuje mlečnobogata, povsod dobroznana Nestléjeva otroška moka. 1611

ŽITNE CENE.

Ljubljana, 21. julija.

Pšenica, domača	24.—
Rž	19.—
Oves	18.50
Ajda, črna	20.—
Ajda, siva	19.50
Proso, rumeno	16.— 17.—
Ječmen	16.— 17.—
Fižol, rdeč	24.—
Fižol, koks	24.—
Fižol, mandalon	22.—

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 18. julija:

34, 22, 7, 82, 36.

Linc, 18. julija:

11, 82, 15, 78, 24.

Proda se posestvo

pol ure od fare, obstoječe iz kmečkega poslopja, njiv, travnikov, vinograda in gozda. Redi se lahko pet glav živine. Proda se vsled bolezni za 6000 K. Pojasnila daje **Anton Kolenc**, gostilničar v Št. Rupertu, Dolenjsko. 1770 2-1

Zahvala.

Dne 8. t. m. uničil mi je požar moja poslopja, ki so bila zavarovana pri **'Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani'** in že dne 12. t. m. se je škoda cenila in tudi vsa odškodnina do vinarja izplačala. Čutim se dolžno tem potom izrekati naši domači slovenski zavarovalnici najtoplejšo zahvalo in jo vsakomur, kdor ima kaj zavarovati, najtopleje priporočati.

Rojaki, pristopajte k domačemu zavodu, ker le ta boče imel srce za Vas, ako Vas zadene nesreča, kakor je mene, nikdar pa ne verujete agentom, katerih edino opravilo je zabavljati čez domačo zavarovalnico, kolikor je mogoče, in na ta način enega ali drugega posestnika preslepiti. Nikomur ne boče žal, ki svoje imetje pri domačem zavodu zavaruje. 1741 1-1

Drnovo pri Krškem, 12. julija 1908.

Ana Pacek m. p.
Ivan Škoda m. p., priča.

Priznana dobra delavnica za IZDELOVANJE OBLEK

po meri kakor tudi vseh uniform po najnovejšem kroju. 1760

Priznana solidno blago in zmerne cene. Dobro blago v zalogi kakor tudi vzorci v največji izbi.

V obilna cenjena naročila se priporočam velepospitoivanjem

Leopold Rajmer, krojaški mojster, Metlika. 1756

Priložnostni nakup!

Namesto gl'd. 10.-, samo gl'd. 1.75
(30.000 komadov prodanih)

stane lepa „Gloria“ srebrna s plombo 30urna anker-remontolirna žepna ura, prima kolesie z lepim glavir. okrovjem s sek. kazalcem in lepo pozlač. ali posrebr. veržico z obeskom, natančno-idoča za samo 1gl. 75 kr. Dalje ponujam **pozlačeno**, žepno (vle.) prima švicarsko kolesie) remont. uro z lepo pozlačeno veržico za samo 2 50 gl'd. Za vsako uro triletno pismeno jamstvo. Po povzetju pošilja: 1743 1-1

Izvoz ur **KOHANE**, Krakov št. 48.

Ka neuglašajo denar nazaj. — Neogi so narožili po dvakrat.

Originalna **beli vina** leta 1907 oddaja v množično prav dobro **beli vina** nah od 12 hektolitrov naprej po 33 kron hektoliter na postalo Stanjel-Kobdijl bohinjske železnice v kupovalčevih posodah postavljeno. **Fran Habe**, posestnik na G.č.č.ah, p. Vipava. (Kranjsko).

SANATOGEN

neobhodno potrebna krepljivo in osveževalno sredstvo za vse, ki se počutijo
:: slabe in utrujene, kakor tudi ::

za nervozne in slabotne

Sijajno potrjen od več kot 1000 profesorjev in zdravnikov. Dobiva se v le-
1729 karnah in drobtinah. 6-1

Brošure razpošilja franco in zastonj
:: Bauer & Co., Berlin S. W. 48. ::
:: Glavno zastopstvo C. Brady, Dussel, L. ::
:: Fleischmarkt 1. ::

UČENCA

v črevljarsko obrt, starega

14-15 let, sprejme

Martin Volk,

črevljarski mojster :

1762 v Litiji. 1-1

Leposlovni mesecnik

„Dom In Svet“

stane za celo leto

K 10— Naroča se v

Ljubljani.

Posestvo

v prav prijaznem kraju ob okrajni cesti, se radi smrti lastnika ::

proda po nizki ceni. Obstoji iz lepega gospodar-
skega poslopja, travnikov, njiv in lepih, velikih gozdov (za takojšnje sekanje). Redi se lahko 12 glav goveje živine. Odda se tudi nekaj živine, poljskih pridelkov in otrodja. Zadnja cena 26.000 K. Na pismene ponudbe se ne ozira. — **Ana Končan**, posestnica, Praseniško št. 13, pošta in žet. post. ja Sv Jurij ob 1756 j. žel. Spodnje Štajersko. 1-1

Naznanilo.

Podpisani dajemo s tem na znanje, da smo vsled splošne nastale druginje primorani cene zvišati in sicer: 1755 1-1

Navadno brijanje 16 vin.

Rezanje las . . 40 „

Obenem se priporočamo za nadaljni obisk.

Ivan Gjud, Karol Huttaž, Oton Klobočar,

Nikolaj Srdar,

brivski mojstri v Kamniku.

V Ameriko In Kanado

najzložnejša, najcenejša in najvarnejša

vožnja s **Cunard Line**

Bližnji odhod iz domače luke

Trsta: Kerpatija 4. avgusta, Altonija 11. avgusta, Slavonija 25. avgusta 1908.

Iz **L verp la**: Lusitanija, (najboljši, največji in najlepši parnik sveta), 15/8. 5/9., 3/10., 24/10. — Mavretanija 1/8., 22/8. 12/9., 10/10.

Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odianek**, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

V bližini Ljubljane v prometnem kraju, se iz proste roke **proda dobro idoča** 1689 3-2

trgovina in gostilna

z vso opravo in nekaj pohištva. Oboje je brez konkurence, ker v več vaseh okoli ni gostilne, ne trgovine, ter je na razpotju, kjer se razcepi cesta.

Poslopje je v najboljšem stanu, ter je zraven tudi nekaj dobre zemlje. — Natančnejša pojasnila daje lastnik sam; naslov pove uprava „Domoljuba“

Razpisuje se služba 1700 2-2

organista in cerkvenika

v Ribnem pri Bledu. — Služba dobra. Nastop s s 1. septembrom. Prednost imajo oženjeni rokodelci.

Naprodaj je več rodovitnih večjih in manjših posestev Koroške.

Obenem sta naprodaj tudi dve dobro idoči **gostilni** s posestvi ter vsemi premičnimi nam. in živino. Cene posestev so jako nizke. 1707 2

Cenjeni kupci naj se blagovolijo obračati na **Fr. Kamnikarja — Celovec, Victringerstrasse 1, n.**

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 registrovana zadruga s omejenim poroštvom Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure **po 4³/₄ %** to je, daje za 200 kron 9 kron 50 vinar. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo **ket gotov denar**, ne da bi se njih obrestovanje **prekinilo**.

Bezni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Klančan i. r., predsednik.

Kanonik J. Sušnik i. r., podpredsednik.

1906 2

Naročite cenik ur zlatnine in srebrnine, ki ga pošljem zastonj in po-1376 štine prosto. 26 8

Velika zaloga ur, samo švicarskega izdelka. Vsaka ura je natančno preizkušena in se jamči. — Ne naročajte ur od tujih židovskih tvrdk, ampak obrnite se na tvrdko

FR. P. ZAJEC, urar in edini zastopnik švicarske tovarne ur. — Ljubljana, Mar. trg 26

Eden ali dva vajenca

za pekovski obrt se sprejmeta takoj v dobro hišo, kjer jima je zagotovljena strokovna izobrazba in preskrba z obroko in hrano za čas učne dobe. — Pojasnila daje **Av. Jenko,** pek. mojster, **Ljubljana, Mar. Terezije cesta 7.**

Vsi zdravniki

priporočajo „**Feolin**“ milo, ker po uporabi tega vse bradavice in gubice na obrazu, ogrci, pege, rdečica na nosu itd. brez sledu izginejo in ker je „**Feolin**“ zajedno najbolje toaletno milo za dnevno uporabo „**Lovacrin**“ milo je najboljšje sredstvo za čiščenje in gojenje las, ter najbolje sredstvo, da postanejo lasje lepi, prepreči izpadanje las, plešo in boleznii v glavi, napravi lase goste in mehke. — Cena „**Feolin**“ ozir. „**Lovacrin**“ milu: 1 kom. K 1.—, 3 kom. K 2-50, 6 kom. K 4.—, 12 kom. K 7.—. Pošilja **M. Feith Nachf.,** Dunaj, VII., Richtergasse Nr. 9. Dalje se dobi v mnogih drogerijah, parfumerijah in lekarnah države. 1404

K 325.500

glavni dobiček 9 letnih žrebanj 9

pri nakupu treh, gotovo izžrebanih originalnih srečk ki se vedno zopet lahko prodajo:

1 srečka ital. rdečega križa 1 srbska drž. tobačna srečka 1 Josziv „Gutes Herz“ srečka.

: Vse tri originalne srečke K 78-75 ali v 31 mesečnih obrokih po K 3.—. Prihodnje žrebanje že 1. avgusta 1908.

Že prvi obrok zagotovi igralno pravico do vseh originalnih srečk pod oblastv. nadzorstvom.

Cenik žrebanja zastoj. Menjalnica OTON SPITZ, Dunaj I., Schottenring 26 ogel Gonzagagasse. 1759 2-1

Dečka,

lepega vedenja sprejme 1761 v poduk 2-1

Ivan Milavec, izdelovatelj orgel, Ljubljana. — Trnovo. :

Posestvo

z vsem gospodarskim poslopjem se prodaja iz proste roke na Kožljevcu pri Polici. Obsega 56 oralo sveta. Vse je še v dobrem stanu. Cena se izve pri **Jos. Zupančiču,** Zgornja Draga štev. 4, pošta Višnjagora. 1688 2 2

Lastniki gramofonov!

Pri nakupu 6 plošč naenkrat ali tudi posameznih z gotovo znamko dobite eno ploščo zastonj!

Izborna zaloga gramofonskih in fonografskih plošč od 11 K, oz. 40—600 K. Dobe se plošče in valjari 1226 vseh vrst. 5

Valerija Kirchner, Dunaj I. Kolowratring 7 — n

Prodaja se posestvo obsegajoče lepo, novo hišo, sadni vrt, njivo, travnik in gozd. Lahko se redita 2 kravi in trije prašiči. Posestvo je oddaljeno pol ure od farne cerkve. Več se izve pri **Mar. Godina,** p Dole pri Litiji. 1706 2-2

Učenca

za pekov-ko obrt sprejme takoj **F. Lojk,** pekovski mojster, Idrija.

Odlikovano. Ustanovljeno 1870. Vse vrste lovskih pušk, dvocevki, risanic, trocevki, samokresov, se kupi najceneje z najvišjim poročtvom naravnost od to-1289 varne orožja 52 6

Anton Sodia, Borovlje, Koroško. Bogato ilustrirani ceniki zastoj in franko.

I. kranjske podjetje za umetne steklarstvo in silkanje na steklo

Aug. Agnoles, Dunajska cesta 13a, poleg Figovec

se priporoča prečitati dobovidni in p. n. slavu. občinstva za nepravu cerkveni obnav z umetnim steklarstvom ali silkanje na steklo, steklenih del, naprave okvirov, itd. itd. — ima tudi v zalogi različne porcelanske in steklene posode za namizje gostiln in restorana, svetilke, okvire itd. po najnižjih cenah. — Nariši, ceniki in proračuni na zahtevo zastonj, mnoga spriljavala za dovršena dela se cenjenim odjemalcem v ogled na razpoložljive. 1807 52-30

MASTIN

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom **Mastin.** Previdni kmetovalci ga primeša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pismen pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom. 140 26 24

Tovarniška zaloga: lekarnar **Trnkóczy,** Ljubljana.

Priporočam gg. čevljarjem in p. t. občinstvu svojo novo **trgovino z usnjem in vsemi čevljarjskimi potrebščinami v Ljubljani sv. Petra cesta 2,** nasproti cerkve frančiškanov. Izkušal bom, da z dobrim blagom in nizkimi cenami zadovoljim vse c. odjemalce in prosim č. bliznega obiska. 2844 52-10

K. A. Kregar.

Posor, kmetje in fantje! V moji lekarniški praksi, katero izvršujem že 25 let, se mi je posrečilo, sčasoma iznajti sredstvo za rast brk in las, proti izpadanju las in za odstranitev prhlja (luskin) na glavi, to je **Kaplor št. 1.** Cena (franko na vsako pošto): 1 lončič 3 K 60 v-2 lončka 5 K. Prosim, da se ne roči samo od mene. Naslov je: **P. Jurihč,** lekarnar v Pakracu št. 65. Slavonija. Denar se pošlje naprej ali s poštnim povzetjem. 1079 10-1

Lyra kolesa. Priznana najboljši izdelek. Nedosežna kakovost in oprema.

Carine prosto od avstrij. razpošiljalnice Zastopniki se iščejo. **Najnižje cene. Jamstvo tri leta.** C. kr. poštar M. Junger v St. piše: Vaš izdelek obče dopada. Čuditi se moramo res, da more tovarna spraviti na trg tako solidno izdelano, vsem zahtevam nove dobe ustrezajoče, lahko tekoče kolo po tako nizki cen.

Richard Ladewig, Lyra tovarna koles, Prenzlau. Postfach Nr. 253. Zahtevajte zastonj cenik

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

1502 (registrovana zadruga z neomejeno zavezo) 5-5 sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje

po 4 1/2 %

Obresti se pripisujejo k glavnici koncem leta brez posebnega naročila. Rentni davek plača posojilnica iz svojega, ne da bi istega vlagateljem odtegovala.

Josip Polak Ljubljana, Sv. Petra cesta poleg „HOTEL LLOYD“.

Trgovina špicerijakega blaga in špirita na debelo in drobno. Založena popolnoma s svežim blagom pod nizkimi cenami. Ekspert domačega brinjevca, hrušovca in jagodovca. Prodaja semenskega fižola pravega ribničana. 282 12-3

Ena dopisnica

zadostuje, da dobite brezplačno n poštnine prosto krasni novi cenik, kateri je ravnokar izšel, ur, zlatnine in srebrnine od prve največje eksportne tvrdke **H. SUTTNER, Ljubljana** Glavni trg, nasproti rotovža. 1277 10-10 Velika zaloga krasnih primernih birmanekih daril.

Zahtevajte zastonj

In poštnine prosto moj veliki, bogato ilustrirani glavni katalog z okoli 3000 slikami vsakovrstnih niklastih, srebrnih in zlatih ur in vseh vrst solidnih zlatnih in srebrnih, glasbil, usnjatega blaga, kadilnih priprav po izvirnih tovarniških cenah.

Niklasta remontoarka . . .	K	3-4
Sistem Roskopf patentna ura		4.-
Svicarska, originalni sistem		
Roskopf patent		5.-
Registrirana „Adler Roskopf“		
niklasta remont. na sidro		7.-
Srebrna remontoarka „Olo-		
ria“ kolesje, prosto		8-40
Srebrna remontoarka, dvojni		
pokrov		12-50
Budilka		2-90
Kuhinjska ura		3.-
Schwarzwaldska ura		2-50
Ura s kukavico		8-50

Za vsako uro 3 letno pismeno jamstvo. Brez rizike. Zamena dovoljena, ali denar nazaj.

Prva tvornica za ure v **Mestu** 1294 15-9

Jan Konrad

in kr. dvorni dobavitelj v **Mestu št. 938** (Češko).

Zastonj 1500

zahtevajte moj ilustrirani cenik o urah, zlatnini, srebrnini itd.

Dr. Heger, urar, juvelir in gravir.
Ostek l. Kapucnjska ul. 4 (Slavon.)

Trgovina s klobuki in čevlji Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg 10

prilagoditi svoje valitno zalogo najraznovrstnejih klobukov, čevljev in čepic, kakor tudi najkvalitetnejih ter najfinjših čevljev.

Zahtevajte brezplačno dopošiljatev mojega ilustr. cenika z nad 1000 slikami. Vsako nepopolno blago se vzame nazaj za popolni znesek.

Garancija več let.

Slika 'nav. velikosti

St. 365. Srebrna damska remontoar gld. **3-50**

St. 322. Sebr.moška remont. gld. **3-50**

St. 337. Srebrna s sidro 15 kamnov gl. 5.- dvojni plašč gld. **6-50**

St. 341. Srebrna s sidro, dvojni plašč 15 kamnov, posebno močna gl. **7-9-50**

Anton Kiffmann,

največja tovarniška zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Izvoz v vse dežele. **Maribor L. 6., Štajersko.**

Iščem kako priprosto dekle,

poštenih staršev in dobrega zadržanja za svojo trgovino z mešanim blagom. Biti mora izurjena v tej stroki. Iščem tudi kako pošteno, pridno, pripravljeno dekle za kuhinjo. Znati mora kuhati in opravljati druga gospodinjstva dela.

Fran Švigelj, tovarnar. Breg-Borovnica, Notranjsko. 1702 2-2

POZORI ČITAJI POZORI!

Pakraške želodčne kapljice.

Staro slovit, izvrstno delujoče sredstvo pri boleznih v želodcu in črelih, osobito se priporočajo pri zaprtju in nerednem odvajanju, pehanju, kongestiji, pomanjkanju teka, krčih itd. Nedosežno sredstvo za uzdržanje dobrega prebavanja.

BOLJSTROM ZDRAVLJE. SLABOMU JAKOST.

Delovrjne izvrstno. vapeh siguren. Cena ja za 12 steklenic (1 dvanaistorica) 5 K tranko ne vsako pošto po povzetju ali če se pošlje denar n. n. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. Prosimo, da se naroča naravnost od

P. JURIŠIČA, lekarnarja v Pakracu št. 65 (Slavonija.)

Hamburg-Amerika Linie

Vožnje traja 6 dni
izvirna prilika za potovanje in odlane
z najnovjšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikokantimi parnikij
Amerika 24,000 ton
Kaiserin Augusta-Victoria 25,000 ton
Kajerica do sedaj veliki parnikij z 8-2000 tonami
Pojasnila daje zastopnik
Ljubljana Fr. Seunig,
Kolodvorske-ulice št. 28
Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Steckenpferd- lilijno-mlečno-milo.

Najmilejše milo za kožo.
Postrežba točna! Nizke cene!

5000 ur zastonj

Cenik pošljem vsakomur brezplačno in pošt. prosto.

Rosk. pat. 3.-	budilka 2-40	J. budilka 6.-	ura z nihal. 7.-	Izvirne Omega,
srebr. rosk. 6.-	svetleča 3.-	z bitjem 8.-	z bitij n. zv. 9.-	Schaffhausen,
želez. 7.-	z bitij n. zv. 5.-	z godbo 10.-	z budliko 10.-	Glashütte, He-
srebr. dvojl. 8.-	kuhinjska 3.-	s 6 valji 12.-	c. kr. pretek od 12.-	llos, Amalfa,
plaač. 8.-			K 13, kakor tudi	

zlatnina in srebrnina po izv. tov. cenah. 3 letno jamstvo. Zamena ali denar nazaj.
Max Böhmel, Dunaj IV., Margaretenstr. 27/76, v lastni hiši.
Zapriseženi cenilec in večak — Največja in najstarejša tvrdka. — Ustanovljeno 1840.
5000 slik v katalogu zastonj in franko.

Švicarske veznine

krasni vzorci, vedno najnovje!
Zelo priporočljivo za bale. Lepo vezeni batist- bci in moderne bluze po povzetju na vse strani Avstro-Ogrske pošiljalsovit. tovarna veznin
Karol Josip Grass
v Dobruzi. Altweg 2/11
253 Predarsko 6 4
Vzorci franco na izbero.

Herdani-jeva šola

z internatom, Praga, Krakovska ul. 21.

Prvi in najstarejši vojaški pripravilni zavod. Točaj za kadeše se prične 13. julija. Točaj za enoletno prostovolje pa 2. septembra. Potrebna predizobrazba: nekaj mesecev srednje ali meščanske šole. — Prospekt 1890 tastonj. 1-10

Potniki v Ameriko
Materi želijo dobro, po ceni in va neshljivo potovati naj se obrnejo na
Simonu Kmetelja
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Iskavrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Istotam se sprejmejo dobri in zane ljiivi zastopniki.

Tiskala: „Katoška Tiskarna“